БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 58 (10119) | 1963 оной мартын 9, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ай АССР-эй Верховно ...тэ һунгаха түбэй ...ин комиссиин мэдээсэл

...АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин дүн тухай

...ын 3-да, воскресениин үдэр, Буряадай Автономито Республикада зургаадахи зарлалай Буряадай АССР-эй ...һунгалта болобо.

...бухы участогуудта һунгалта үглөөнэй 6 часһаа эхилээд, ...тор болоо. КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэ-...һан туйлай ехэ политичесиэ болон ажалай дэбжэлтын ...Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта болобо. ...-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхын тулада ...округууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Табадахи зарлалай Бу-...Верховно Соведтэ болоһон һунгалтануудта орходоо, һун-...тоо 11-ээр олон болоһон байна.

...уулиин комисси Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ бо-...дүн тухай бүхы округуудай һунгалтын комиссинууд-...аһан байна.

...бухы округуудай һунгагшадай тоо 405398 хүн болоһон ...АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгалгада ...гү, али бүхы һунгагшадай 99,99 процент хабаадалсаа, ...депутадуудта кандидадуудай түлөө дуугаа үгөөгүй. ...летеньнүүд байгаагүй.

...уулиин комисси хадаа һунгуулиин округ бүхэнэй мате-...узээд, «Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгал-...дахи статьяе үндэһэлэн, Буряадай АССР-эй Верховно ...бүхы 122 һунгуулиин округуудаар һунгагдаһан депута-...абаба.

...бүхы кандидадууд коммунистнуудай болон партийнабэ-...кандидадууд болоно. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...50 процент эхэнэрнүүд, 32 процент партийнабэшэ хү-...нтнь үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд ...уд һунгагдаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һун-...удай 77,86 процентнь үнгэрһэн һунгалтын депутадууд

...депутадуудай список энэ хуудаһанда үгтэбэ.

БҮХЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

...та Центральна ...Пленумэй түү-...ээр зоригжоһон ...худөө ажалшад ...ай Усть-Лабин-...колхоз, совхозуу-...ай жэшээгээр ...с мүрысөөндэ ...ха, һү, нооһо, ...болон бусад ...гүрэндэ ху-...харюусалгатай, ...хай. Энэ жэл ...44,7 мянган ...мянган тонно ...нооһо, 20,6 ...4 мянган тон-...7 мянган тонно ...тонно хартаабха ...рэндөө худалда-

...рэг дээрэнь бэе-...дөө эзэн байхын ...етскэ, профсою-...организацинууд ...лэй ехэ хүдэл-...ай. Тэдэнэй гол ...гэбэл, даал-...гаа түлөө хүн ...дээшэлүүл-...гэхэдэ, жэ-...уялгануу-...дүүрэхэдэ оло-...дүүргэдэг-

...да тээ ажахы ...о һайса тоо-...үзэгдэдэг гээ-...рэг дээрээ юундэ ...шэб? Түбхын ...арим хүтэлбэри-...шадай абаһан ...ын, хэлэһэн үгэ-...һулаар тэмсэдэг, ...ар хандадаг ...гэжэ сэхэ хэлэхэ ...болгон Захаами-...«Коммунизм» колхо-...

...нэгэ газар уһа-...омкотой ажахы-...лэхэ болоо һаа, ...ой газар дайда, ...нүгөөдэ колхо-...о ехэшье, үлэм-...тиимэшье һаа, ...хозяйхид жэлһээ ...ахын продукт-...рэндэ худалдаха ...а дүүргэдэггүй ...3-4 жэлэй тур-...хэл бүри доошоо ...байна. Тиихэдэ ...лһээ жэл бүри ...амжалтатайгаар ...жэл колхоз гү-...ноһо болон бусад ...худалдаха түсэбөө

...тусэб, уялга-...ээд арга болом-...шалтагаанһаа ...тэндэхи хүтэл-...үүн түрүүлэгшэ ...маһан үгэдөө хү-...гүйсэд таби-...хэрэгтэй тон ...хандана гээшэ. ...организаци эрид ...тэрэ дутагдал-...ой. Харин тиихэ-...ойхид. тэрэнэй ...АССР-эй Вер-...нүхэр Баба-...үдэрнүүдһээ ...нуудаа дүүргэ-...боломжоёо хэ-...аа зорюулан ...ой. Мүнөө тус ...худалдаха нэ-...сэб үни дүүр-...өө түсэб бол-...дүүргэхын түлөө

...олоор дурда-...уялгануудайнгаа ...арюусалгатайгаар ...лэгшэдтэй ажа-...шын һарануд-...ажа байнхай. ...үйлэдбэриин ...ажахынууд ...аха нэгэдэхи ...нэгэнэй мэ-...дүүргэнхэй. Тии-...үйлэдбэриин уп-...даха кварта-...процентдэ хүр-...мяха, һү, ...б, уялгануудаа ...дүүргэжэ байдаг

ажахынууд республика соомнай олон.

Гэхэтэй хамта олонхи ажахынууд, үйлэдбэриин управленинүүд абаһан уялгануудаа тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна тэхэ хэрэгтэй. Мартын нэгэнэй байдалаар республикамнай гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб миил 68 процент дүүргээд байна. Тиихэдэ Улаан-Үдын, Хяагтын, Баргажанай үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынууд түсэбөө арайхан гэжэ 43—52 процент дүүргэнхэй. Гүрэндэ һү худалдаха түсэб бүришье хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Мартын нэгэнэй мэдээгээр 1-дэхи кварталай түсэб миил 42 процент дүүрээ. Илангаяа Түнхэнэй, Хяагтын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управленинүүд ехэхэн гээгдэлдэ оронхой.

Иимэ ябадалтай саашадаа эбсэхээр бэшэ. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар абаһан уялгануудаа һара, квартал бүхэндэ заабол дүүргэжэ байхын тула үйлэдбэриин управлениин парткомууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд эрид шууд хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэндэ, хүдөө нютагай ажалша бүхэндэ шанга эрилтэ табиха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ партийно-гүрэнэй хиналтын комитедүүд, нютагууд болон ажахы бүхэндэ бии болгогдоһон тэрэнэй комиссинууд, постнууд тон ехэ үүргэ дүүргэхэ болоно.

Гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха уялгануудаа саг болзортонь дүүргэхын түлөө хэмжээнүүдые абахатаяа хамта, үйлэдбэриин управлениин парткомууд, партийна организацинууд ерэжэ жэл тухайгаа һанаагаа табижа байха ёһотой. Энэ талаар эхэ малаа саг болзортонь ороондо оруулжа, хойто жэлэй эхиндэ үнеэн бүриһөө тугал, хонин бүриһөө хурьга абахын түлөө тэмсэхэ гээшэ тон шухала. Гэбэшье, энэ хэрэгтэ олонхи ажахын хүтэлбэрилэгшэд урдынхидаал тон харюусалгагүйгөөр хандаһаар. Жэшээлхэдэ, Баргажанай үйлэдбэриин харьяата ажахын арбаад мянган үнеэдэй миил зуу гараниинь ороондо оруулагдаад байна. Энэ хүдэлмэри саашадань удааруулжа болохогүй. Тиихэдэ зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнги худал хуурмаг мэдээнүүдые үгөөд һанаагаа амаржа болохогүй.

Нёдондо жэл адуу малаа саг болзортонь ороондо оруулхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхын орондо, зарим хүтэлбэрилэгшэд худал хуурмаг мэдээнүүдые үгөөд, ажахыдаа аргагүй ехэ гай гарза татаһан байна. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Советская Россия» колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй мэдээгээр энэ жэлэй эхин һарануудта 700 эмэ гахай түрэхэ байгаа юм. Теэд хэрэг дээрээ тэдэнэйнь хахадыньшье түрөөгүй.

Энэ жэл газар таряалангай талмай үргэдхэхэ, үндэр ургаса абаха талаар ехэхэн уялганууд абтанхай. Тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлхын тула колхоз, совхозууд хабарайнгаа тарилгада эртэнһээ һайнаар бэлэдхэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ бологдоно. Тиигэбэшье һаа, олохон ажахынууд тарилгада тон һулаар бэлдэнэ. Трактор, машинануудай заһабари, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэлгэ тон удааржа байнхай. Эдэ дутуу дунданuудые дары усадхахын тула партийна организацинууд, үйлэдбэриин управлениин парткомууд эрид хэмжээнүүдые абаха, хүтэлбэрилэгшэ бүхэндэ шанга эрилтэ табиха болоно.

Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжонууд ажахы бүхэндэ гүйсэд бии гээшэ. Үйлэдбэриин управлениин парткомууд, партийна организацинууд хүн бүхэнэй, илангаяа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлэн, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар түрэл партиингаа табиһан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэнь дамжаггүй.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадууд

УЛААН-ҮДЭ

СОВЕТСКЭ РАЙОН

Белова Болеслава Андреевна, барилгын талмайн слесарь-хабсаргагша. Лазовско округ.

Сабуров Леонид Павлович, КПСС-эй обкомой партийна комиссиин түрүүлэгшэ. Серовско округ.

Макеев Олег Владимирович, Буряадай нэгэдэмэл эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор. Свердловско округ.

Гурьянов Константин Васильевич, Коммунальна ажахын министр. Советскэ округ.

Яжинова Агния Зангеевна, 11 жэлэй гурбадахи һургуулиин багша. Некрасовска округ.

Мулонов Михаил Моисеевич, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь. Ранжуровска округ.

Балдано Намжил Гармаевич, Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ. Кооперативна округ.

Бурлов Павел Нилсанович, «Электромашина» заводой директор. Баруун бэеын округ.

Горлова Мария Семеновна, шэлэй заводой шэл багсалагша. Шэлэй заводой округ.

Хахалов Александр Уладаевич, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ. Ваганжановска округ.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

Бизюкин Николай Игнатьевич, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь. Шишковско округ.

Ловушкин Владимир Георгиевич, Улаан-Үдын депогой паровозой машинист. Железнодорожно округ.

Сахьянова Лариса Петровна, оперо, баледэй театрай артист. Пушкинска округ.

Бирюков Владимир Георгиевич, КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь. Горьковско округ.

Корниенко Надежда Павловна, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын штукатурщигуудай бригадын бригадир. Красноармейскэ округ.

Павленко Евгений Петрович, локомотив-вагон заһабарилгын заводой начальник. Аршаанай округ.

Торонов Роман Касанович, локомотив-вагон заһабарилгын заводой котельщик. Комсомольско округ.

Грехнева Александра Васильевна, локомотив-вагон заһабарилгын заводой үрэмдэгшэ. Паровоз бүтээлгын округ.

Модогоев Андрей Урупхеевич, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь. Индустриальна округ.

Иванова Елена Петровна, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй химическэ цехэй машинист. ТЭЦ-эй округ.

Милин Петр Петрович, локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь. Дэдэ-Онгостойн округ.

Выборнова Екатерина Спиридоновна, механическа заводой шэрдэгшэ. Краснодонско округ.

Парахин Михаил Алексеевич, механическа заводой газо-гагнууршан. Пролетарска округ.

Продайвода Константин Матвеевич, КПСС-эй Буряадай обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын Комитедэй Түрүүлэгшэ. Одесскэ округ.

Исаев Серафим Исаевич, механическа заводой директор. Хирпиисын заводой округ.

ОКТЯБРЬСКА РАЙОН

Бадмаева Зади Бадмаевна, республиканска больницын ахалагша врачай уялга дүүргэгшэ. Заудинска округ.

Марков Афанасий Данилович, Социальна тэдхэмжын министр. Красногвардейскэ округ.

Барданов Григорий Михайлович, 154-дэхи барилгын трестын шулуушан. Текстильнэ округ.

Альцман Клавдия Павловна, нарин сэмбын фабрикын директор. Фабричча округ.

Яковлева Анна Анкудиновна, модоной заводой хүдэлмэришэн. Модоной заводой округ.

Горобец Александр Семенович, мяха-консервын комбинадай директор. Октябрьска округ.

Безродных Мария Васильевна, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн. Мяханай комбинадай округ.

Хабалов Сергей Михайлович, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ. Павловска округ.

ГУСИНООЗЕРСК ГОРОД

Тучинов Гармажап Дабаевич, 7/8 шахтын проходчигуудай бригадын бригадир. Шахтын округ.

Егорова Лидия Яковлевна, Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ. Первомайска округ.

Федотова Анна Ивановна, Гусиное Озеро станцидахи электростанциин локомобилиин машинист. Гусиноозерско округ.

Будажабэ Федор Тогочеевич, Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар. Наушкиин округ.

ЗАКАМЕНСК ГОРОД

Федотов Иван Алексеевич, Зүүн-Сибириин совнархозой горнорудна комбинадай начальник. Захааминай округ.

Ваганов Александр Филиппович, Первомайска уурхайдахи экскаваторай машинист. Захааминай заводской округ.

Эрдынеев Цырен-Доржи Будаевич, КПСС-эй обкомой промышленно-транспортна таһагые даагша. Баянголой округ.

Цыденова Ханда Гармаевна, Холтосондохи уурхайн хүдэлмэришэн. Холтосоной округ.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ

Еланов Семен Онгоевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Баргажанай округ.

Семенов Бато Семенович, КПСС-эй Буряадай обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо. Усть-Баргажанай округ.

Молоков Федор Дмитриевич, Баргажанай леспромхозой тракторист. Байгалай округ.

Бадмаева Бальжима Аюшиевна, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой техник-үрэжүүлэгшэ. Уланай округ.

Малыгин Николай Иванович, Баргажанай совхозой директор. Уринска округ.

Базаров Вандан Бадмаевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Хурамхаанай округ.

Будаева Чимит Санхаевна, Дэрээнэй совхозой хонишон. Дэрээнэй округ.

БАУНТЫН АЙМАГ

Воронин Гавриил Иннокентьевич, Баунтын парткомой секретарь. Багаринай округ.

Силаков Владимир Николаевич, геологическа управлениин начальник. Ципиканай округ.

ЗЭДЫН АЙМАГ

Лубсанов Даши Дашипылович, КПСС-эй обкомой секретарь. Зэдын округ.

Хандуев Хаймчик Хандуевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Белоозерско округ.

Леонтьев Кузьма Гаврилович, Октябрьска совхозой тракторист-кукурузашан. Дэрэстэйн округ.

Лысов Валентин Федорович, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Доодо-Ториин округ.

Цибудеев Циден Цибудеевич, «Буряад үнэн» газетын редактор. Бургалтайн округ.

Цыденова Долгор, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. Үлэгшэнэй округ.

Бабалаев Даша-Нима Дамбаевич, «Байгал» колхозой түрүүлэгшэ. Санагын округ.

Жалсараев Дамба Зодбич, Буряадай АССР-эй Культурын министр. Сахирай округ.

КАБАНСКЫН АЙМАГ

Калашников Кондрат Афанасьевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Кабанскын округ.

Анохина Нина Андрияновна, Кабанскын совхозой инкубаторна станциие даагша. Твороговско округ.

Жалсабон Дашидондок Жалсапович, Зүүн-Сибириин библиотечнэ институдай ректор. Посольско округ.

Большаков Владимир Георгиевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уһанай ажахын управлениин начальник. Оймороой округ.

Уладаева Мария Алексеевна, Оймороой совхозой һаалишан. Байгал-Хударын округ.

Дубровский Василий Иванович, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгын болон бэлэдхэлгын министр. Шергинэй округ.

Титов Василий Иннокентьевич, Кабанскын совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Турунтайн округ.

Зинченко Иван Павлович, КПСС-эй Буряадай обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша. Тресковой округ.

ХЯАГТЫН АЙМАГ

Лелетка Павел Романович, Хяагтын округ.

Мункоева Галина Владимировна, городской больницын терапевтическэ отделениие даагша. Ленинскэ округ.

Потапова Полина Вавиловна, Погранична совхозой һаалишан. Хяагтын адагай округ.

Будаева Нелли Дынзыновна, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон. Ново-Селенгинскэ округ.

Иванов Петр Николаевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Худэриин округ.

Хабалов Михаил Михайлович, Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министр. Тамирай округ.

Ванкеев Жамсо Бальжинимаевич, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ. Сэлэн-Дүүмын округ.

Баирбиликтуев Даба Цыремпилович, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Тохойн округ.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ

Тютрин Николай Григорьевич, «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ. Мухар-Шэбэрэй округ.

Крылова Ксения Самуиловна, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ. Хонхолын округ.

Жанаев Дамба Жанаевич, Суулгын совхозой кукурузашан. Шаралдайн округ.

Доржиева Балдама Тугжиевна, «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон. Түгнын округ.

Сахьянов Владимир Афанасьевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо. Бэшүүрэй округ.

Хороших Николай Николаевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Партизанска округ.

Ефимова Харитинья Венедиктовна, Охин-Булагай совхозой гахайшан. Охин-Булагай округ.

Литвинцева Зинаида Федотовна, Бэшүүрэй совхозой тугалшан. Загайнай округ.

Цыденжапов Бадмацырен Цыбикович, Буряадай АССР-эй прокурор. Бага-Куналейн округ.

Цыбиков Цырен Очирович, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Ара-Хэрээтын округ.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ АЙМАГ

Ганюгина Анна Ильинична, «Дружба» колхозой орошон. Хойто-Байгалай округ.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ

Серебренников Василий Давыдович, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Хэрэнэй округ.

Дугаров Соном Гомбоевич, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министр. Тоорын округ.

Византийский Юрий Александрович, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Толтойн округ.

Стрелков Александр Никитович, республикын хүдөө ажахын туршалгын станциин директор. Түнхэнэй округ.

Хаптагаева Елена Аюшеевна, «Улаан Аха» колхозой хонишон. Ахын округ.

УЛААН-ҮДЫН ХҮДӨӨГЭЙ АЙМАГ

Черняков Иван Давыдович, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Хүрбын округ.

Дашицыренова Долгор Бадмаевна, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон. Дээдэ-Элхиин округ.

Ендонов Чимит Вампилович, Буряадай АССР-эй Финанснуудай министр. Бэрээнэй округ.

Ленхобоева Бабасан Бальжинимаевна, Ивалгын туршалгын-жэшээтэ ажахын һаалишан. Ивалгын округ.

Эрдыниев Даши Доржиевич, Буряадай АССР-эй Ниитын гурим хамгаалгын министр. Түрэльбын округ.

Власов Леонтий Владимирович, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь. Оронгын округ.

Швецова Анна Романовна, Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. Тарбагатайн округ.

Кожевников Михаил Антропович, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ. Ехэ-Куналейн округ.

Антоненко Николай Тимофеевич, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Жэрэмэй округ.

ХОРИИН АЙМАГ

Аюров Бальжинима Тудупович, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ. Витимэй округ.

Ринчинова Дулмажап Базаровна, Нарһатын совхозой хонишон. Нарһатын округ.

Цыренова Ханда Сандитовна, «Дружба» колхозй малшан. Эгэтын округ.

Раднаев Даши-Нима Тыжебрович, КПСС-эй Буряадай обкомой партийна органуудай таһагые даагша. Хориин округ.

Тагарова Должин Балданжаповна, Анаагай совхозой хонишон. Ашангын округ.

Батуев Цыбик Дондупович, Үдын совхозой директор. Үдын округ.

Игнатьев Илья Александрович, совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник. Дээдэ-Хурбын округ.

Ренчинов Пурбо Эрдынеевич, совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь. Хэжэнгын округ.

Дашиева Дыжит Лашиевна, Чисаанын совхозой һаалишан. Дунда-Худанай округ.

Убеев Вадим Прокопьевич, «Бурятцелинстрой» трестын эрхилэгшэ. Дээдэ-Худанай округ.

ЗАГАРАЙН ПРОМЫШЛЕННА РАЙОН

Могнонов Марк Могзоевич, Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ. Загарайн округ.

Ешидоржиева Намцалма Цыденовна, Онохойн барилга-хабсаралгын управлениин штукатур-шэрдэгшэ. Онохойн округ.

Пивоваров Николай Буинович, Зүүн-Сибириин совнархозой түрүүлэгшын орлогшо. Элхиин округ.

Кудряшов Алексей Павлович, Хандагатайн леспромхозой тракторист. Доодо-Элхиин округ.

Маслов Георгий Федорович, «Забайкаллес» комбинадай начальник. Горхоной округ.

ПРИБАЙКАЛЬСКА ПРОМЫШЛЕННА РАЙОН

Шевченко Владимир Илларионович, профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ. Горячинска округ.

Стегачев Иван Мартынович, «Правда Бурятии» газетын редактор. Ильинскэ округ.

Еремин Георгий Андреевич, промышленна үйлэдбэриин зонын парткомой секретарь. Таловска округ.

Барьядаев Константин Лаврентьевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ. Каменск Центральна округ.

Терехина Антонина Ивановна, Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой моторист. Каменска заводской округ.

Мирошниченко Екатерина Ивановна, 1-дэхи барилгын трестын барилга-хабсаралгын управлениин нэгэдэмэл бригадые даагша. Сэлэнгын округ.

Морозова Вера Ивановна, Мысовая станциин кондукторска резервын главна кондуктор. Бабушкинай округ.

Ягодина Ольга Яковлевна, Байгалай модо ашалга-буулгалгын баазын хүдэлмэришэн. Выдринскэ округ.

1943 ондо арба гаража ябаһан үншэн басаган Ольга Бухаевна Аюшинова түмэр замай Улаан-Үдын училищада һурахаяа ороод, 1946 ондо амжалтатайгаар дүүргэжэ, токарин мэргэжэлтэй болоһон юм. Тэрэ гэһээр долоон жэл үнгэрөө. Мүнөө ЛВРЗ-гэй арматурна цехтэ хүдэлмэрилжэ байха зуураа, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, даалгабарһа һара бүридэ үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: коммунис ажалай ударник Ольга Аюшинова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Республикын колхоз, совхозуудта хурьга абалгын ябаса тухай

1963 оной мартын 1-нэй мэдээгээр

Үйлэдбэриин управленинүүд	Хонидой түрэһэниинь (толгой)	Хурьгадай гарзалһаниинь (процентээр)
Баргажанай	41776	0,9
Түнхэнэй	12672	2,4
Кабанскын	6171	3,5
Зэдын	104519	6,1
Хориин	105687	3,5
Мухар-Шэбэрэй	86765	3,7
Улаан-Үдын	39520	3,6
Хяагтын	104808	8,4

Республикымнай колхоз, совхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ бүхэдөө хахад миллион тухай хурьга абаһан юм. Харин энэ жэлэй түрүүшын хоёрхон һарын туршада 500 мянган хурьга абаад, түлжүүлжэ байна. Байгша ондо нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо зуу мянган хурьгад олоор абтаа.

Хурьга абалгаар Хориин, Зэдын, Улаан-Үдын управленинүүдэй ажахынууд түрүүлжэ ябана. Үнгэрэгшэ жэлэй октябриин нэгэн хүртэр урэжүүлэгдэһэн хонидой 80 гаран процентнь түрөө.

Хориин үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд хоёр һарын туршада 19 мянган, Зэдын—35 мянган хурьга нёдондоной энэ үеынхиһее олые абаба.

Эдэ управленинүүдэй ажахынууд нёдондо намартаа хонидые урэжүүлхэдээ жэлэй эхиндэ, богонихон сагай хугасаа соо олонхи хонидоо түрүүлхээр хараалһан байгаа. Иигэжэ имагтал искусственна урэжүүлгын ашаар зохисотой сагта хонидоо түрүүлжэ шадаа.

Январь, февраль, һарада гараһан хурьгадынь нооһо ехые үгэхэһөө гадна, 3-дахи квартал соо гүрэндэ тушаагдахаар томо болоһон байха юм. Эдэ бүгэдэ хараада абтаһан байгаа.

Түл абалга гол түлэб һайнаар үнгэржэ байгаа гээд, хурьгадые түлжүүлгэдэ анхаралаа багаар хандуулһан ушар үзэгдэдэг болоо. Тиигэжэнэйл гэмээр, республикымнай колхоз, совхозууд февраль һарада январь һарынхиһаа 3 дахин олон хурьга гарзалуулаа. Тиихэдэ, Түнхэнэй управлениин хүтэлбэрилэгшэд февралиин 20-до 17 мянган хурьган абтаа гэһэн мэдээ үгэһэн аад, мартын 1-дэ 12 мянган хурьган абтаа гэжэ мэдээсэб. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, управлениин хүтэлбэрилэгшэд ажахынуудайнгаа үгэжэ байһан мэдээсэлнүүдтэнь түл абалгада хайша хэрэгээр хандажа байһанаа гэршэлнэ бэшэ гү?

Хэнэйшье мэдэһээр, март, апрель һаранууд залуу малые түлжүүлгэдэ тон харюусалгатай саг гээшэ. Юуб гэхэдэ, олонхи ажахынууд үбһэ тэжээлээр бага болоһон байдаг. Тиимэһээ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд абаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, ногоон дээрэ гаргахын тула бүхы анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

П. Овчинников.

Парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд литература ба искусствын ажал ябуулагшадтай уулзалга хэбэ

Мартын 7-до литература ба искусствын ажал ябуулагшадтай парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд уулзалга хэбэ. 1962 оной декабриин 17-до эхилэгдэһэн литература болон искусствын асуудалнууд тушаа һанамжануудаа хэлсэлгэн болобо. Композиторнууд, уран зохёолшод, уран зураашад, скульпторнууд, киногой болон театрай ажал ябуулагшад—Москвагай, Ленинградай уран һайханай түлөөлэгшэд, союзна республиканууд, зарим областьнуудай болон городуудай партиин комитедүүдэй нэгэдэхи секретарьнууд, үзэл сурталай хүдэлмэринүүдэй асуудалнуудые эрхилдэг союзна республиканнуудай компартиин ЦК-гай секретарьнууд, түбэй газетэнүүдэй болон журналнуудай, радиогой болон телевидениин редакторнууд Кремлиин Свердловско зал соо суглараба.

Энэ уулзалган дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев, Г. И Воронов, А. П. Кириленко, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, А. Н. Шелепин гэгшэд байлсаба.

Нүхэд Л. Ф. Ильичев, С. В. Михалков, А. А. Прокофьев, А. С. Малышко, П. У. Бровка, М. А. Шолохов, М. И. Ромм, Е. В. Шевелева, Т. Н. Хренников, Г. Н. Чухрай, В. В. Ермилов, Б. В. Иогансон, Р. И. Рождественский, Л. С. Соболев, А. А. Пластов, Э. И. Неизвестный гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Мартын 8-най уулзалгада һанамжануудаа хэлсэлгэн үргэлжэлбэ.

ШЭНЭ ЭРИЛТЫН ЁҺООР

Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула манай республикын профсоюзай областной Советтэ промышленна болон хүдөө ажахын тусхай бюронууд байгуулагдаа. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй профсоюзай организацинуудай нэгэдэмэл конференцинүүдые үнгэргэжэ, профсоюзай комитедүүдые һунгахын тула эмхидхэлэй бюронууд бии болгогдоо.

Мүнөө фабрично-заводской, нютагай профсоюзуудай комитедэй һунгалтын болон тоосоото-һунгалтын суглаанууд хаа хаанагүй боложо байна. Республикымнай профсоюзай конференци байгша оной августын 1-дэ болохоор хараалагдаба.

Манай республикын профсоюзай организацинууд 217 мянган гэшүүдые хамтарууланхай. Тэдэнэр ажалшадай хүсэ шадалые партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө, мүн энэ оной октябриин 28-да болохоёо байгаа СССР-эй профсоюзуудай XIII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байнад. Энээнииe Улаан-Үдын шэлэй заводой профсоюзай комитедэй ажал хүдэлмэри эли тодоор харуулна.

Тус заводой коллектив 1962 оной түсэб 113,9 процентээр дүүргэжэ, гүрэндөө түсэбһөө гадуур 776,6 мянган дүрбэлжэн метр шэл үгөө юм. Тиихэдэ гаргаһан продукциинь үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһан 2,15 процентын орондо 8,6 процентээр хямдараа. Шэлэй заводойхид коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

Үйлэдбэриин доторой арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ, техническэ прогресс болон ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар профсоюзай заводской комитет ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Тиихэдэ ажалшадай ажабайдал, ажаһуудал, тэдэнэй культурно-гэгээрэлэй эрилтэнүүдые гүйсэд хангахын тула профсоюзай комитет ехэхэн оролдолго гаргадаг. Энэ хэрэгтэ профсоюзай эдэбхитэд ехэ туһа хүргэнэ. Мүнөө заводой хоёр хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэниинь эдэбхитэн юм. Ганса завкомой комиссинуудта 228 профсоюзай эмхидхэгшэд хабаадана.

Заводой профсоюзай комитет хүдэлмэришэдые болон алба хаагшадые үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулна. Энэ хэрэгтэ саг үргэлжын цехэй болон заводой зүблөөнүүд, ниитын конструкторска бюро, техсовет, экономико шэнжэлжэ байха бюро, урилан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын бүлгэм, техническэ информациин бюро, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй ямараар ашаглагдажа байһые шалгажа байха техническэ бүлэг, салин хүлһэнэй болон ниитэ-үйлэдбэриин комисси гэхэ мэтэд тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эдэ ниитын эмхинүүдтэ үйлэдбэри һайса мэдэхэ, үүсхэл оролдосотой 530 хүдэлмэришэд, инженер, техникүүд хабаадана.

Саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ шэл шанадаг пеэшэнэй заһабарилгын болзор хайшан гэжэ хорооxоб, теплотехагрегадуудые болон бэшэшье түхеэрэлгэнүүдые капитальна заһабарилгагүйгөөр хүдэлгэхэ, гаргадаг продукциин шанар һайжаруулха, заводһай үбэлэй үедэ хүдэлхөөр бэлэн гү гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байха.

Ээлжээтэ заседаниин нээгдэхын урда тээ үйлэдбэриин зүблөөнөөр уридшалан абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ тухай соносхогдодог. Үйлэдбэриин зүблөөн ажалшадай үүсхэл, эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн нүлөө үзүүлнэ. Тиин ганса 1962 ондо заводой коллектив шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин процессүүдые оньһожоруулха 66 хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ, 580,3 мянган түхэриг мүнгэн арьбалагдаһан юм. Жэлэй туршада 236 урилан нарижуулгын дурадхалнууд ороод, 143-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 308,6 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн алмагдаа. Заводой түрүү урилан нарижуулагшад хэд бэ гэхэдэ, слесарьнүүд И. З. Афанасьев, П. Г. Гусев, Н. К. Елизаров, механик С. Ф. Кирюшин, шэл амһартын цехэй начальник нүхэр Васильев, тус цехэй механик В. С. Бидановболон бусад болоно.

1962 онһоо эхилжэ конструктор Степановай хүтэлбэри доро конструкторнуудай ниитын бюро хүдэлмэрилнэ. Эдэнэй зохёоһон 16 проектнүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тиигэжэ жэлэй туршада 16543 түхэриг алмагдаа. Заводой главна бухгалтер нүхэр Казагай хүтэлбэри доро экономическа шэнжэлэл хэжэ байха 11 хүнүүдһээ бүридэһэн ниитын бюро байгуулагдаад, хүдэлжэ байна.

Эндэхи профсоюзай организаци, завком ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохын тула тон ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Энэ хэрэгтэ ханын газетэ, радио, «сахилгаан», мүрысөөнэй дүн харуулдаг, хүндэлэлэй самбарнууд гэхэ мэтэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ согсологдожо, түрүүшүүл али болохоор урмашуулагдажа байдаг. Мүнөө заводой 1362 хүдэлмэришэн коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. 3 цех, 3 бригада, 4 халаанда коммунис ажалай коллективэй, 213 эрхим һайн хүдэлмэришэдтэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Хүдэлмэришэд өөһэдынгөө эрдэм болбосорол, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын тула һуралсалда хабаадалсана. Мүнөө мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө 300 гаран хүн, экономико шудалха кружогто 800 гаран хүн, үдэшын һургуулида 63 хүн, индустриальна үдэшын техникумдэ 59 хүн, институдуудта заочноор 10 хүн һурана.

Иигэжэ Улаан-Үдын шэлэй заводой профсоюзай организаци партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

С. Данжеев,
Буряадай облпрофсоведэй ахалагша инструктор.

ДЭРЭЭНЭЙ СОВХОЗДО

ОРОЛДОСОТОЙ ХОНИШОД

Манай совхозой малшадай дунда малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ залуу хонишон, комсомолой гэшүүн Дулма Цыреновагай отарынхид түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ гэжэ шиидээд, мүнөө түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна.

Харууһалжа байһан малаа һайнаар эдеэлүүлжэ, саг соонь уһалжа, зун болотор хурьган бүхэнэй амидын шэгнүүрые 25—30 килограмм болгохын түлөө тус отарынхид оролдожо байна.

КОМСОМОЛШУУДАЙ ҮҮСХЭЛ

Совхозой комсомолой эхин организаци тон һайшаалтай үүсхэл гаргаба. Тэдэнэр уран һайханай самодеятельностиин кружок эмхидхээд, холын фермэ, гүүртэ, отарануудаар ябажа, малшадта концерт харуулдаг болобо.

Һаяхан тус кружогой гэшүүд Ботолло гэжэ газарта байдаг фермын малшадта концерт харуулба. Уран һайханай самодеятельностиин кружогой хүдэлмэридэ комсомолшууд Н. Бадмаева, Ж. Борбонов, М. Эрдынеева болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Ф. Гатапов.

Хошуун-Үзүүрэй хонишод

Залуу коммунист Владимир Цырендашиевай даадаг Хошуун-Үзүүр тосхоной отарынхид түл абалгаар колхоз соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Томодхогдожо, ажахын тоосоондо ороһон энэ отарада хамта 694 эхэ хонид, 700 гаран түлгэ харууһалагдана. Гадна тэдэндэ 25 жэжэ буруу даалгагдажа үгтэнхэй. Мүнөө отарада хонид олоороо хурьгалжа үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ январь, февраль һара соо бүхыдөө 640 хурьган абтаад, хоролтогүй шахуу түлжүүлэгдэжэ байна.

— Апрелиин 15 болотор бүхы эхэ хонидоо, түлгэнүүдээ түрүүлжэ дүүргэхэбди. Тиихэдээ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэбди, — гэжэ нүхэр Цырендашиев хөөрэнэ.

Тус отарада 8 хүн ажалладаг. Тэдэнэй дунда коммунистнар Чимитцу Чимитова, Цырендари Дамдинова, комсомолшууд Анатолий Омбоев, Валентина Чимитова, Дамби Иванов гэгшэд хүдэлнэ. Эдэнэй хэнииньхэниньe гэшэгүй бултадаа эдэбхитэй оролдосотой шударгы зон. Хони, хурьгадайнь байра, хашаа хорёогой досоохи, газаахиньшье тон арюун сэбэр, юумэ бүхэниинь эбтэй эмхитэй. Үбһэ, тэжээлньe хүсэд хүрэхөөр бии.

— Энэ жэлдэ эхэ хонидой, хурьгадай үбшэлхэ, гарзалха ушар үзэгдөөгүй. Ахалагша хонишон Владимир Цырендашиев малай бага сага үлбэртөө, үбдөө һаань, эм дом уулгаад, жагсаангүй аргалжа, хүл дээрэнь табидаг,—гэжэ нүхэдынь тэрэниие магтана.

Һаяхан эндэхи хонишод РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Советүүдые, нютагай Советүүдые һунгажа, арад зоной хэтэ мүнхын жаргал—коммунизмын түлөө дуугаа нэгэн һаналтайгаар үгөөд, улам оролдосотойгоор ажаллахабди гэжэ мэдүүлээ.

Б. Цыренов.

Мухар-Шэбэр,
«Знамя Ленина» колхоз.

НАЙДАМТАЙ ДАА

Үбэлэй янгинама хүйтэн, хонидой түрэлгэ гол түлэб үнгэржэ, хонишодой ажалынь нэгэ бага хүнгэрбэшье, абаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдохо тон харюусалгатай саг ерэнхэй. Эгээл тиимэһээ Хэжэнгын совхозой 4-дэхи отделениин П. Гусевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадынхид улам һайнаар, эбтэй эмхитэйгээр ажаллана.

Энэ бригадын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахын тула үнгэрэгшэ жэлэй хабарһаа хойшо бэлэдхэжэ эхилээ юм. Эдэнэр хабартаа сабшалан дээрээ хорёо, хотынгоо шэбхэ, хоргооһо гаргажа, нэгэ жэгдээр тараагаад, хэдэн дахин уһалжа, нилээдгүй һайн ургаса ургуулжа, 1706 центнер үбһэ һайн шанартайгаар абахаһаа гадна, өөһэдынгөө хүсөөр 300 центнер зелёнко, 179 тонно силос даража абаа.

Үбһэ, тэжээл бэлдэхынгээ хажуугаар, хонидойнгоо харууһанда гол анхаралаа хандуулжа, намарай элдин сагта эдинсэг ногоотой бэлшээридэ тэдэнээ адуулжа таргалуулаад, саг соонь искусственна аргаар үрэжүүлээ һэн.

Хүйтэн болохоһоо урда тээ хонидойнгоо үбэлжэхэ байра дулаалһан, газаагуурхи хорёо, хотоёо дарытар бариһан, хонидойнгоо түрэлгэн соо эдюулхэ үбһэ, һолоомоёо газаагаа оруулһан, мүн хурьгадай гарахада хэрэгтэй болохо хаамжа хаамагуудые, хобто хобоонуудые хүсэд хүрэхөөр бэлдэһэн байгаа.

Иигэжэ эртэнһээ түл абалгадаа һайтар бэлдэһэн энэ бригадынхид хонидойнгоо түрэжэ эхилхэдэ шахардуу шанга байдалда оронгүй, харууһалжа байһан 700 эхэ хонидһоо 400 гаран хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Хонидынь хурьгалһаар.

— Ойрын саг соо хониднай түрэжэ дүүрэхэ юм,—гээд хонишон Н. Пузырев омогтойгоор хөөрэнэ.

Энэ бригадада хонишодоор Ф. Федоров, Н. Пузырев, В. В. Андреев, А. Михайлов, Г. Матвеев гэгшэд хүдэлнэ, олонхинь хонин ажалда үнинэй хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоһон хүнүүд.

— Мүнөө түрэһэн хонидтоо набшаһалиг, шэмэтэй һайн үбһэ, силос садатарнь эдюулнэбди, үбһэ тэжээлээр ядамаргүйбди, — гэжэ ажалаараа омогорхон ябаһан хонишод нэгэн дуугаар харюусана.

Тус бригадада хурьгашадаар хүдэлжэ байһан Н. Гусева, Г. Федотова, Н. Куннарева гэгшэд оролдосотой һайнаар ажалланад. Харууһалжа байһан хурьгадынь тобирнууд, томонуудньe болошонхой.

Энэ бригадынхидай ажалыень, мүнөө байһан үбһэ, тэжээлыень хараад байхадаа, хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ байһандань найдамаар.

Д. Очиров.

Тальменска үйлэдбэриин управлениин Новоалтайска совхозой столово Алтайн хизаарта эгээ һайн гэжэ тоологдодог юм. Эндэ ороһон хүнүүдтэ сэбэр амһартанууд соо эдеэ хэжэ үгэхэһөө гадна, ехэ һайнаар хүнүүдтэ хандадагаараа энэ столово илгардаг юм.

Тус совхоздо гаргаһан эдеэ хоолой эндэ бэлдэгдэдэг хаданьүнэгүйгөөр табигдадаг байна.

Сибириин ушар байдалда бэрхэтэйшье һаань, түхэреэн жэл соогоо ногоон мангир болон бусад огородой эдеэн хүнүүдтэ ходо үгтэжэ байдаг. Зураг дээрэ: һургуулиин үхибүүдэй эдеэлжэ байхань харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Түрэл орон дотор

УНШАЖА ҺОНИРХОГТЫ

МОСКВА. (ТАСС). Е. Драбкинагай «Хара сухарьнууд» гэжэ мэдээжэ номые «Советский писатель» гэжэ хэблэл һаяхан барлан гаргаа. Тус ном манай партида, Октябриин революцида, совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ зорюулагдаһан рассказуудһаа бүридэнэ. Тэдэ мартагдашагүй жэлнүүдтэ болоһон ушарнуудые, манай арадай барижа гараһан шэрүүн шанга шалгалтануудые автор шадамар бэрхээр, эли тодоор харуулһан байха юм

Е. Я. Драбкина 1917 онһоо партиин гэшүүн юм. Тэрэ комсомолой түрүүшын организацинуудые байгуулгада хабаадалсаа, ВЦИК-гэй Түрүүлэгшэ Я. М. Свердловой приёмно соо хүдэлөө, граждан дайнай үедэ фронт дээрэ ябаа.

«Хара сухарьнууд» гэжэ номой хоёрдохёо гаргагдахада «Бэшэгдээгүй ном тухай повесть» нэмэжэ хэблэгдэһэн байна. Америкын гайхамшагта уран зохёолшо — революционер Джон Рид тухай энэ повесть соонь бэшэгдэнхэй.

ЭРТЭ УРДЫН БАШНИНУУД

Ваханай нугада эртэ урда сагта һууһан хүнүүд тухай (манай үе сагай урда тээхи 3 зуун жэл — манай үе сагай 7 зуун жэл) шэнэ мэдээнүүдые совет археологууд Баруун Памирта малталга хэхэдээ абаһан байна.

Эфталидуудай — угсаатанай түгэлдэр хүсэтэ нэгэдэлэй ниислэлые Памирта бэдэрхэ хэрэгтэй гэжэ зүүн зүгэй орон нютагуудые шэнжэлдэг элитэ совет эрдэмтэд нэгэтэ бэшэ тухайламжаяа хэлэдэг байһан юм.

Хэрбээ манай шэнжэлжэ байһан район ехэ гүрэнэй ниислэл бэшэ байгаа гээшэ һаа, «Торгоной агууехэ замай» һалаануудай нэгэн дээрэ бодхогдоһон горитойхон провинциин түб хото байһаниинь лабтай гээд малталгада хабаадалсагша Таджигай археолог Актам Бабаев ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ.

Пяндж мүрэнэй эхин шадар далайн нюрууһаа 3.500 метр дээрэ байһан «Аниргүй башнинууд» гэдэгые эрдэмтэд малтажа хараа. Иимэ түхэлэй үзэгдэлнүүд Советскэ Союзай газар дээрэ имагтал Ферганска нугада олдодог юм. Башнинууд сооһоо олон һонирхолтой керамика, бронзо болон шэл гоёолтонууд, Индиин океанай эрье дээрэхи раковинанууд олдоһон байха юм.

(ТАСС).

1963 оной Ленинскэ шан олгогдохо конкурсдо хабаадалсахаар табигдаһан хүдэлмэринүүдэй тоодо СССР-эй Наукануудай академиин Н. Ф. Гамалайн нэрэмжэтэ эпидемиологиин болон микробиологиин институдай табиһан Л. Зильберэй ба Г. И. Абелевай «Рак үбшэнэй вирусологи болон ...һэн хүдэл... байна. Зураг... Л. А. Зиль... дань һууна) ... хабдаран бел... шалгажа һуу...

ТАСС-ай ...

УКРАИНЫН ССР. Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хоер дахин хүртэһэн, Котовско үйлэдбэриин управлениин Горькиин нэрэмжэтэ колхозой кукурузашадай звеное даагша Евгений Викторович Блажевскиин гэгшын бронзоор хэгдэһэн хүрэг дүрсэнь тэрэнэй түрэһэн Одесскэ областиин Любомиркэ тосхондо табигдаһан байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ МАШИНАНУУД

КИЕВ. (ТАСС). Хүсэ багаар гаргашалан кукуруза ургуулхада ...

ХҮРШЭ ГОРОДУУДАЙ МҮРЫ...

(Городой түлөөлэгшэдэй суглаанһаа)

Хүршэ хоёр городой хоорондохи социалис мүрысөөнэй 1962 оной дүн согсолһон суглаан һаяхан Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэбэ. Городой ажалшадай түлөөлэгшэд, Шэтын делегаци эндэ сугларжа, хэһэн, бүтээһэн ажал, саашанхи зорилгонууд тухайгаа зүбшэн хөөрэлдэбэ.

Улаан-Үдэ Шэтэ хоёр городой мүрысөөн һайн һайхан заншал болонхой. Хэдэн жэлэй туршада хоорондоо мүрысэжэ байһан городуудай ажалшад долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулжа байна. Промышленность хүгжөөхэ, барилга эрхилхэ, худалдаа наймаанай организаци, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай, мүн хүнэй элүүрые хамгаалгын, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал һайжаруулха, ажабайдалда, ажалдаа шэнэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, бии байһан дутагдалнуудаа элирүүлэн зайсуулха хэрэгтэ энэ мүрысөөн ехэ нүлөө үзүүлдэг болоо.

Городой ажалшадай 1962 ондо абаһан социалис уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэһэн тухай Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Лебедев** элидхээ. Улаан-Үдын промышленна предприятинууд валовой продукци бүтээн гаргаха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 102,6 процент дүүргээ. Долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһан ЛВРЗ-гэй, нарин сэмбын фабрикын, «Электромашина», шэлэй оньһожоруулагдаһан заводуудай, ТЭЦ-эй болон бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор, болзорһоонь холо урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Сэмбэ нэхэгшэд даабариһаа гадуур пальто, костюм оёхо 50 мянган метр һайн шанартай элдэб янзын нооһон бүд нэхэжэ гаргаа, шэл үйлэдбэрилэгшэд 714 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл Эхэ оронойнгоо барилганuудта эльгээгээ. Мүн түмэр замшад үнгэрһэн жэлые амжалтатайгаар түгэсхөө.

Городой промышленна предприятинуудта шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдээ, хэгдэжэшье байна. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада предприятинуудта 933 элдэб янзын шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын ажалда түрүү олон хүдэлмэришэд хабаадалсана. Тэдэнэй үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн уралан нарижуулгын дурадхалнуудые тоолоо һаа, 1961 онойхитой сасуулхада аяар мянга гаран дурадхалаар үлүү ехэ болоно. Нарин сэмбын фабрикын, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд хүндэ ажал оньһожоруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар горитой амжалта туйлаба.

Үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, бүтээн гаргадаг продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха асуудал шиидхэлгэдэ предприятинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн ниитын конструкторска бюро ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Улаан-Үдын ажалшад 1962 ондо абаһан социалис уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаа, тэрэнээ олонхи пунктнуудыень дүүргэжэ шадаа. Энэ мүрысөөндэ олон түрүүшүүл шалгаржа, долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ гаранхай. Городой 50 мянган гаран хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргын түлөө мүрысэжэ, шэнэ амжалта туйлажа байна.

Абаһан уялгануулаа дүүргэхэ талаар городой ажалшадай бүтээһэн ажал тухай тогтон хэлэхэ зуураа, усадхагдаагүй дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудал бии байһаар гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Городой 11 предприяти үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй. Мебельнэ фабрика, һүнэй завод, хилээмэнэй зарим заводууд түсэбөө дүүргээгүй байхаһаа гадна, муу шанартай продукци бүтээнэ. Барилгын организацинуудай ажал һайжаруулха тухай нэгэнтэ бэшэ хэлсэгдэбэшье, бии байһан дутагдалнууд удаан саг соо усадхагданагүй, барилга олонхи ушартаа муу шанартайгаар, удаанаар бүтээгдэнэ, тэрэнэй үнэ сэн үшөө ехэ байһаар. Барилгые түргэн саг соо, хямдаар, һайнаар барихын тула бии байһан арга боломжо хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Ойлгууламжын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг дээрэһээ барилгашадай, мүн промышленна зарим предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам наринаар сахигданагүй, барилгашад, хүдэлмэришэдэй һэлгэгдэжэ байһан ушар усадхагдаагүй, үлүү ехээр гаргашахаха ушар дайралдаһаар.

Городоо болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха, үйлсэнүүдые асфальтаар хушаха асуудалда элидхэл дотор ехэ анхарал хандуулагдаа. Энэ асуудал шиидхэлгэдэ олониитын дүүргэхэ үүргэ тухай онсолон тэмдэглэгдээ. Арадай гэгээрэлэй, медицинскэ эмхи зургаануудай, ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха предприятинуудай, худалдаа наймаанай организацинуудай ажал улам саашань һайжаруулха эрилтэ табигдаа.

Шэтэ городой делегациие хүтэлбэрилэгшэ, Шэтын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Виноградов** городойнгоо ажалшадай зүгһөө халуун амаршалга хүргэхэ зуураа, долоон жэлэй табабадахи жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлахыень улаан-үдынхидтэ хүсэбэ.

—Бидэнэр хоорондоо мүрысэжэ, түрүү дүй дүршэлөө халан абалсанабди, дутагдалнуудаа усадханабди, —гэжэ нүхэр Виноградов тэмдэглээ. Хоёр город бүхы дээрээ мүрысэхэһөө гадна, Шэтын, Улаан-Үдын худалдаа наймаанай организацинууд, ниитын эдеэ хоолой предприятинууд хоорондоо тусгаар мүрысэнэ.

Манай хүршэнэр абаһан социалис уялгануудайнгаа олонхи пунктнуудые мүн лэ дүүргэнхэй. Валовой продукци бүтээн гаргаха түсэб 101 процент хүргэгдөө. Шэтын нэгэдхэгдэһэн шахтанууд һайнаар ажаллажа, валовой продукци гаргаха 1962 оной түсэбые 105 процент дүүргэһэн байна. Урдань ходо гээгдэжэ, гарза ехэтэй байһан эдэ шахтанууд мүнөө олзо оруулдаг предприятинуудай тоодо оронхой. Городой бүхы предприятинуудта коммунис ажалай түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Һүүлэй үедэ капитальна барилга һайнаар эрхилэгдэдэг болоо, томо томо объектнүүд баригдажа байһаар. Барилгые индустриальна аргаар, түргэнөөр бүтээхэ, шанарыень һайжаруулха зорилгоор барилгын организацинууд томодхогдожо байна. Энэ һайн үрэ дүн харуулна. Манай городой барилгашад хүршэнэрэйнгөө түрүү дүй дүршэл халан абалсажа, барилга дээрээ нэбтэрүүлээ һаа, өөрынгөө ажалдахи дутагдалые усадхажа шадаха һэн.

Худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэжэ, шэнэ арга үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар ёһотой тэмсэлэй хэгдэжэ байһанай ашаар ажалшадай эрилтэ муу бэшээр хангагдадаг болоо гэжэ нүхэр Виноградов тэмдэглээ. Шэтэ хотоёо болбосон түхэлтэй, хүгжэнги соёл культурын город болгохо талаар эндэхи ажалшадай оролдожо, энэ талаар ямар юумын хэгдэжэ байһан тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Шэтын домоуправленинүүдэй мэдэлэй зарим гэрнүүд коммунис ажаһуудалай гэрэй нэрэ зэргэ олохын тула мүрысэжэ эхилээ. Тэндэ ажаһуугшад өөһэдөө һайн дураараа гэрээ заһабарилна, санитарна ёһо гурим нариинаар сахина.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд **Бартенев** (томо панельнүүдые гаргаха заводой парторганизациин секретарь), **Митыпов** (КПСС-эй Совет-...

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур
1963 оной мартын 9.

...лабинцуудай
...ада харюу

УЛААН-ҮДЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИ

★ ★

...н-Үдын үйлэдбэриин управлениин ...лхоз, совхозуудай ажалшадай ...циалис уялгануудһаа

...ГАЗАР ТАРЯАЛАНГААР

...тариянай талмай 65170 гектарта ...гү, али 1962 онойхиһоо 8000 гек... Тиихэдэ шэниисэ тарилга ...та хүргэгдэхэ. Энэ 1962 онойхи...тараар гэхэ гү, али 30,1 процент ...

...ха 1775 гектарта, овощ 525 гектар...уда 7700 гектарта тариха.

... талмайн гектар бүриһөө 10,4 ...гэдэ дээрэнь 670 мянган центнер ...на абаха. Гектар бүриһөөнь 11 ...шэниисэ абажа, бүхы дээрэнь 495 ...центнер суглуулха. Тарилгынгаа тал...ар бүриһөө 90 центнер хартаабха, ...нер овощ, 220 центнер кукурузын ...ноо абажа, бүхы дээрэнь 160 мянган ...хартаабха, 73 мянган центнер овощ, ...центнер кукурузын ногоон набша ху...

...ө 116660 центнер ороохо таряа, ... центнер хартаабха, 40 мянган цент... худалдаха.

МАЛ АЖАЛААР

... бүхы дээрэнь 45 мянган центнер ... мянган центнер һү, 5 миллион хэ..., 2900 центнер ноохо хайшалжа ...

...о гүрэндөө 34500 центнер мяха худалдаһан байбал, мүнөө жэл 57 мянган центнер худалдаха. Тэрэ тоодо 11 мянган центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 3 дахин ехэ гахайн мяха худалдаха.

Нёдондо жэлэйхиһээ 33 процент ехэ гэхэ гү, али бүхы дээрэнь 135 мянган центнер һү худалдаха.

1962 онойхиһоо 500 мянган хэһэг олоор гэхэ гү, али 4,1 миллион үндэгэ худалдаха. Июль һарын нэгэн болотор гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ.

4260 центнер тоологдодог хэмжүүрээр ноохо тушааха.

Үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха.

Тахяа бүриһөө 80 үндэгэ абаха, хонин бүриһөө 3 килограмм ноохо хайшалха.

100 эхэ малһаа: 90 тугал, 95 хурьга, 70 унага, бодо эмэ гахайһаа 16, нэгэ түрүүлдэг гахайһаа 6 поршоонхо абаха. Бүхы ажахынуудта үнеэдые гансал искусственна аргаар үрэжүүлхэ. Мал ажал дээрэ түрүү дүй дүршэл, шэнэ онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ. Һаалиин бүхы фермэнүүд дээрэ үнеэдые оньһон аргаар һааха болохо.

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 60 центнер һү, 135 килограмм ноохо, хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 36,5 центнер мяха, тэрэ тоодо 8,5 центнер гахайн мяха, ороохо таряанай 100 гектар бүридэ 7,6 мянган үндэгэ абаха.

Улаан-Үдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленидэ 15 колхоз, 2 совхоз ороно. Энээндэ хүдөө ажахын эдлүүриин газар бүхыдөө 212675 гектар. Тэрэ тоодо хахалагдадаг газарынь 96679 гектар, сабшалангайнь газар 29144 гектар, бэлшээринь 80835 га.

Эбэртэ бодо малайнь тоо январиин нэгэнэй байдалаар 23814 толгой, тэрэ тоодо үнеэдэйнь тоо 7487, хонид 119985 толгой, тэрэ тоодо эхэ хонид 60444, гахай 11036, тэрэ тоодо гол эхэ гахай 1039, адуун 4213, шубуун 71937, тэрэ тоодо үндэгэлдэг тахяа 65403.

...ЭНЭ АМЖАЛТАДА

...Центральна Комитедэй ...най (1962 он) боло...гүй боложо байна. ...идхэбэринүүдые бэе... манай Улаан-Үдын ...управлени болон тэрэ... комитет колхоз болон ...ажалшадай дунда поли...лэй нилээд хүдэл... байха.

... управлениин кол...созуудай хүдэлмэри...дарай хизаарай Усть...үйлэдбэриин управлениин ...над болон хүдөө ажа...ладай уряа бэшэгтэй ...дада, хэһэн ажалайн..., ажахыгаа сааша...өөр хүгжөөхэ, ороохо ...а элбэгжүүлхэ арга ... элирүүлжэ байнхай. ...ажахын жэлэй дүн...лингөө управлениин ...ледэй ээлжээтэ пле...ка үзэһэн байнабди. ...управлениимнай ажахы... 759 мянган пүүд ... гэхэ гү, али түсэ...центээр дүүргээ юм. ...тын адуу малай тоо ...жо, гүрэндэ мал ...нуудые худалдалга ...на. 1961 онойхиһоо ... ехэ мяха, 7 процен... 152 процентээр ехэ ...гдаа. «Дружба», ... колхозуудай таряа...комбайнаторнууд газараа ...лажа, гектар бүри... ороохо хуряажа ...

...най ажахынууд рес...үб хотын ажалшадые ... овощоор хангаха ... Үнгэрөөшэ жэл ...«Улаан Оронго» кол... баян ургаса хуряа... «Коммунизм» колхо... Санжиевна Пурбуе...гектар бүриһөө 305 ...хуряажа абаа һэн. ...совхозой Акулина Фе...доровнагай звено гек...00 центнер хартааб... абанхай. Тиихэдэ ... колхозой огород...дурбэлжэн метр тал...50 килограмм овощ ...н байха.

..., управлениин кол...колхозуудай ажал хү... ехэ дутуу дунда...й уларилай таатай ...Загарайн Карл Марк...колхозууд, Онохойн ...таряанай үндэр ур...гүй. Карл Марк...нэрэмжэтэ, «Маяк», ...ууд нийтынгээ ма...олошоруулха, гүрэн... продуктнуудые ху...уялгануудаа дүүргээ...

... управлениин ажахы..., таряашад болон ...Краснодарай хизаарай ...үйлэдбэриин управ...ажалагшадэй социалис ...мурысөөтэгаад. 1963 он... бүхы продуктнуу... гүрэндэ худалдалга ... талаар горитойхон ...най. Тэдэнэй ёһоор ... болон совхозуудта ... талмай 8 мянган ...болгодохо гэжэ ха... ургаса үгэдэг ячи...жын талмай ба... шэниисын тал...аар үргэдхэгдэхэ ... талмайн гектар бү...ээ доошо бэшэ ...р хараалагдаа.

... баян ургаса ...дүүрилгэ һайн ...өө дулдыдадаг. ...а абажа, Калини... «Мартын 8-най», ...д сум хүрэхэ үрэ...нь тарилгын ша...бэшье манай управлениин ажахынуудта хабарай тарилгада бэлэдхэл унжагайрна. Жэшээнь, шалгагдаһан 140 мянган центнер үрэһэнһөө, оройдоол 50 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдэһэн байшоо. Загарайн Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозууд, Онохойн совхоз шанар муутай үрэһэтэйшье һаа, үрэһэнэй сэбэрлэлгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ талаар горитой хүдэлмэри хэнэгүй.

Мүн баһа тарилгын талмай дээрэ наг шэбхэ зөөлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Управлениин ажахынууд поли дээрээ 129 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй байһан аад, оройдоо 35 мянган тонно шэбхэ зөөгөө. Поли үтэгжүүлхэ хүдэлмэри илангаяа «Улаан Оронго», «Коммунизм», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Кубаниин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр манай управлениин колхоз болон совхозуудай һаалишад энэ жэлдэ һү һаалиа нёдондо жэлэйхидэ орходоо 30 процентээр, тэрэ тоодо гүрэндэ һү худалдалгые 33 процентээр ехэ болгохо гэжэ шиидээд, хэзээ хэзээнэйхиһээ урма зориггойгоор ажаллажа байнад. Манай управлениин ажахынуудай һү һаалга нилээд дээшэлээ. «Искра», «Мартын 8-най», «Маяк», «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд энэ жэлдэ һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 10—28 процентээр дээшэлүүлжэ бусадтаа жэшээ харуулна.

Гэхэтэй хамта, һү абаха талаар манай ажахынуудта байгаа ехэхэн арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэхэ хэрэгтэй. Тэрэнһээ боложо «Гигант» колхоздо һү абалга нёдондонойхитой сасуулхада аяар 28 процентээр доошолһон байна. Мүн баһа иимэ ушар «Улаан Оронго» колхоздо үзэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб? Али ажахынуудһай үбһэ тэжээлээр дуталдана гү? Үгы даа, управлениин бүхы колхозууд болон совхозууд нёдондонойхидоо орходоо үбһэ тэжээлээр нилээд һайнаар хангагданхай. Тиихэдэ шэмэтэ тэжээл, илангаяа силос ажахы бүхэндэ бии. Теэд һүнэй багаар һаагдадаг гол шалтагаан юуб гэхэдэ үнеэд сагһаа урид шэргээгдэдэг, тэдэнэй хойноһоо һайн харууһалга хэдэггүй байнабди.

Управлениин ажахынуудай шубуушад ажалдаа муу бэшэ амжалта туйлаа. Энэ жэлдэ үндэгэ абалга нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ болоо. Гүрэндэ үндэгэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб болзорһоо урид мартын 1-дэ 111 процентээр дүүргэгдээ. Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ, «Восход» колхозууд һайн амжалтануудые туйлаа. Гэбэшье Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд түсэбөө дүүргээгүй.

Хүдөө ажахын эгээл харюусалгатай хүдэлмэри—түл абалга нёдондо жэлэйхидэ орходоо нилээд һайнаар үнгэржэ байбашье, үшөөл ехэ дутуу дунданууд бии. Жэшээнь, «Мартын 8-най», «Коммунизм» колхозуудта малай харууһалгын муугаар эмхидхэгдэһэнһээ боложо, абаһан түл зарим тээ гарза хоролтодо ороно. Карл Марксын, Кировэй нэрэмжэтэ, «Гигант», «Дружба» колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб муугаар дүүргэжэ байна.

Эдэ дутуу дунданудаа эрид зайсуулжа, Кубаниин хүдэлмэришэдэй жэшээгээр манай управлениин колхоз болон совхозуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа һайн амжалта туйлахын түлөө бүхы шадалаараа оролдоно.

Н. АНТОНЕНКО,
Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин начальник.

Анулина Федоровна Мильгунова Онохойн совхоздо үни удаан саг соо хартаабхашадай звеное даагшаар ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Нёдондо жэлдэ нүхэр Мильгунова гектар бүридэ 200 центнер хартаабха ургуулаа һэн. Мүнөө жэлдэ А. Ф. Мильгуновагай звено 80 гектарта хартаабха ургуулха юм. Мүнөө хартаабхашад хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэжэ байна. Зураг дээрэ: А. Ф. Мильгунова хартаабхын үрэһэнэй шанарые шалгажа байна.

А. КУШНАРЕВОЙ фото.

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭЛ БАЙХАБДИ

Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй уряа бэшэгые манай колхозой гэшүүд угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтажа абаад, үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргажа, саашадаа хэхэ ажалайнгаа хараа түсэб табинхай.

1962 ондо хэһэн хүдэлмэримнай бага бэшэ. Газар таряалан, мал ажалһаа эдеэ хоолой зүйл, ашаг шэмэ яһала ехэ абтаа. Манай колхозой гэшүүд баян ургаса хуряажа, гүрэндөө 8 мянган центнер һайн шанартай ороохо таряа тушааһан юм. Гүрэндэ һү худалдалга урзандаһайхида орходоо 1300 центнерээр ехэ болоо. Мүн баһа мяханшье ехээр худалдагдаа. Тэрэшэлэн огородшод муу бэшэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр овощиин баян ургаса хуряажа, 65 мянган түхэригэй олзо доход колхозой кассада оруулһан байна.

Партиингаа Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй гүн гүнзэгы шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай колхозой гэшүүд бүхы хаба шадал, арга боломжоёо хаража, тоолоҗо үзөөд, тон харюусалгатай уялгануудые абанхай. Долоон жэлэй табадахи жэлдэ ажахынгаа эгээл гол һалбари—мал ажалые һайнаар хүгжөөхэ, тэрэнэйнгээ тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэйбди. Жэшээнь, 1962 ондо 7 мянган центнер һү һааһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 9 мянган центнер һү һааха гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1500 литр һү абахаар хараалаабди. Тэрэнэй 6900 центнерынь гүрэндэ тушаагдаха юм.

Байгша ондо 3250 центнер мяха гүрэндэ тушааха бди. Энэмнай 1962 онойхиһоо 400 центнерээр ехэ болоно. Энэ жэлдэ 100 эхэ малһаа 97 тугал, 100 хурьга, 70 унага, эхэ гахай бүриһөө 14 поршоонхо абаха гэжэ шиидээбди.

Жэл бүри улам олошоржо байгаа адууһа малаа шэмэтэ тэжээлээр, ороохо таряанай зүйлөөр хүсэд хангахын тулада шэнэ, залууг газарые эдлүүрилжэ, тарилгынгаа талмайе нилээд үргэдхэхэмнай. Хэрбээ нёдондо 1200 гектар шэниисэ тариһан байгаа һаа, энэ жэл 2 мянган гектарта тарижа, гектар бүриһөө 10 центнерһээ бага бэшэ ороохо таряа хуряажа абахаар хараалаабди. «Полиин хатаниие» 750 гектарай талмайда тарижа, га бүриһөө 200 центнер кукурузын ногоон эшэ набша хуряахабди. Мүн сабшалангай ургаса эрид дээшэлхэ. Таряанай болон сабшалангай газарта хамта дээрээ 5 мянган тонно наг шэбхэ, 3 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха юм. Энэ хабар хамта дээрээ 600 гектар таряалангай, 2 мянган гектар сабшалангай талмай уһалагдаха байна.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула колхозой правлени болон партийна комитет колхозниг уудайнгаа дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри нилээд һайнаар ябуулжа байнхай. Энэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ колхознай зарим тэды амжалта туйлажа эхилээ. Мүнөө үедэ 4200 гаран хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Илангаяа нүхэр Базаров, Дутаров гэгшэдэй бригадын хонишод түл абалгые эрхим һайнаар үнгэргэнэ. Гүрэндэ һү худалдаха январь, февраль һарын түсэб колхознай муу бэшээр дүүргээ. Мүн баһа мартшье һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай. Трактор болон хүдөө ажахын бусад машинанууд заһабарилагдажа дүүргэгдэхээ байна.

М. Цыренов,
«Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ,
Б. Хишиктуев,
колхозой парткомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарбагатайн «Маяк» колхозой түрүү һаалишан Валентина Ефремова.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

БУРНАШЕВОЙХИД ЭРХИМЛЭНЭ

Манай һаалишадай дунда һү һаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мурысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мурысөөндэ Бурнашевой һаалиин гүүртынхид эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр һү һаалгаараа энэ жэлэйнгээ түрүүшын кварталай түсэбые нэгэ һараар уридшалан дүүргээ. Мартын 5-най мэдээгээр бурнашевойхид үнеэн бүриһөө 380 литр һү һааһан байна. Энээниие нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада 30 гаран процентээр дээшэлһэн болоно.

Бурнашевой гүүртын түрүү һаалишад бүришье ехэ амжалта туйлаа. Жэшээнь, Валентина Ефремова жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 525 литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябанхай. Мүнөө нүхэр Ефремова һү һаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн һарын туршада дүүргэхэ гэжэ шиидээд, хэзээ хэзээнэйхиһээ урма зоригтойгоор ажаллана. Мүнөө тэрэ суудхадаа үнеэн бүриһөө 9—10 литр һү һаана.

Мүн баһа залуу һаалишад Галина Богачева, Анна Михайлова, Александра Логунова гэгшэд һү һаалгаар муу бэшэ амжалта туйлажа байна.

В. ЧИСТЯКОВ,
Тарбагатайн «Маяк» колхозой парткомой секретарь.

ГЭЛЬБЭРЫН ТҮРҮҮШҮҮЛ

ХУРЬГАД ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Хонин ажалаа саашадань түргэнөөр хүгжөөхын тула «Коммунизм» колхозойхид эсэшэ сусашагүйгөөр оролдожо байнад. Эхэ хонидой байрладаг алишье отарануудаар хурьгад олоороо абтажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Мүнөө үедэ колхоздо дүрбэ мянга гаран хурьгад абтагданхай.

Оролдосотой һайнаар ажаллажа байдаг хонишод Гэльбэрэ нютагта олон юм. Жэшээнь, ахалагша хонишон Николай Бимбаевич Пурбуевай даадаг бригадынхид харууһалдаг 1205 эхэ хонидһоо 1000 гаран хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна. Тэрэшэлэн ахалагша хонишод, коммунистнар Дымбрен Пурбуев, Бабасан Гармаев гэгшэдэй бригадынхид тус тустаа 600-600 гаран хурьгадые абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Түл абалга үргэлжэлһөөр.

САГААН ЭДЕЭН ХЭШЭГТЭЙ

Үбэл зунгүй сагаан эдеэ — һү, тоһо дэлбэрүүлдэг республикын суута һаалишадай дунда «Коммунизм» колхозой һаалишан Лубсан-Пурбо Шараповагай нэрэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэдэг. Үнгэрһэн жэлдэ тэрэ даажа байһан үнеэдэй тус бүриһөө 1800 литр һү һаагаад, уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн юм.

Шэнэ жэлдэ бүри оролдосотойгоор ажаллажа, үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ доошо бэшэ һү һааха уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Жэлэй эхинһээ хойшо нүхэр Шарапова үнеэн бүриһөө 450 гаран литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлээ.

Мүн баһа ажалша бэрхэ һаалишад Норжима Пурбуева, Цындэ Дабаева, Екатерина Жаркова гэгшэд һү һааха үдэрэйнгөө даалгабариие 110—115 процент хүрэтэр дүүргэжэ, бусадтаа жэшээ харуулна.

НАРАЙ МАЛ НАЙДАМТАЙ ГАРТА

Цыбик-Дулма Бадмаева түрүүшынгөө жэл хоёрдохи комплексно бригадада тугалшанаар хүдэлнэ. Тиигэбэшье һаа тугалнуудаа һайнаар харууһалжа, ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлана.

Үнгэрһэн хоёр һарын турша соо тэрэ харууһалжа байһан тугал бүхэнэйнгөө үдэр бүриин хэмжүүрые 600—700 граммаар нэмээгээ.

Түрүү тугалшадай түрүү онол аргануудые ажалдаа шадаха зэргээрээ нэбтэрүүлһэнэй ашаар нүхэр Бадмаева иимэ дүнгүүдые туйлана бшуу. Нүхэр Бадмаева тугалнуудаа саг соонь эдеэлүүлдэг, уһалдаг. Байрань ходо ариг сэбэрээр байлгагдадаг.

Нүхэр Бадмаева тугалда талха таряанай зүйл, һайхан үбһэ дуран соонь үгэнэ. Мүн дабһа, модоной хөө гэхэ мэтэ минеральна тэжээл хобто соонь ходо байлгагдадаг.

В. ЖИГЖИТОВ.

Литературын һонин

УРАН ЗОХЁОЛШЫН ҮНЭНШЭ ЗҮРХЭН

Байгша оной февралиин 24-дэ Эммануил Казакевич таби наһа хүсэхэ һэн.

Тэрэнэй наһа бараһанһаа хойшо оройдоол хахад жэлэй үнгэрөөшье һаа, гашуун шаналал үшөөл үлэнхэй. Эммануил Казакевич бидэнһээ таһаржа ошоходоо,' охитой залуу, олые хэжэ шадахаар эршэтээ зандаа һэн.

Ондоо хүнэй хэдэн олон жэлдэ бүтээхэ юумые тэрэ хэжэ шадаа, хэды тиибэшье, ами бэеэ зорюулһан домог хүсэлэйнгөө арбанайньшье нэгэ хубиие хэжэ үрдибэгүй.

Хүндөөр үбшэлөөб гэжэ Казакевич мэдэдэг байгаа. Теэд тэрэнээ хэндэшье мэдүүлдэггүй һэн. Казакевичэй больницада ороод байхада, үбшэн тухайнь эмшэлэгшэдэйнь хэлсэхэдэ, тэрэниие муул бэетэй болоо гэжэ ойлгоо һэмди.

Эммануил Казакевич ехэ ажалша, бүхэриг, үнэн сэхэ хүн һэн. Казакевичтэй литературын ямаршье асуудалаар арсалдаһан хүн тэрэнэй уян мэдэрэлтэй, оюун ухаатай, сэдьхэл бодолоороо литературын ёһото сэрэгшэ байһые гансата ойлгодог һэн. Казакевич ажабайдалые гүнзэгыгөөр мэдэдэг байгаа. Үшөө 18-тай байхадаа Алас-Дурна зүгтэ, түрүүшын табан жэлэй барилгануудта хүдэлхэеэ ерээ һэн. Удаань колхозой түрүүлэгшээр, барилгын начальнигаар, театрай директорээр хүдэлөө. Алас-Дурнада байхадаа шүлэг, пьесэнүүдые бэшэжэ эхилээ, тиин дайнай урда тээ мэргэжэһэн литератор болоо һэн.

һүүлшынь жэл хүрэтэр бидэ тэрэниие сэрэгэйл темэдэ бэшэдэг уран зохёолшо гэжэ тоолодог байгаабди. Литературада үшөө олые хэжэ үрдингүй, 28-тайдаа дайнда ошоо һэн. Тэрэ шэрүүн жэлнүүдтэ Казакевич сэрэгэй тагнуулшанай хүндэ хүшэр мэргэжэлые шэлэжэ абаба. Казакевич юрын сэрэгшэһээ дивизиин тагнуулай начальник хүрэтэр ургаа.

Тэрэ олон дахин үхэн алдаһан, шархатаһан байна. Эгээл эдэ жэлнүүдыень, шэрүүн дайе харуулһан тэрэнэй повестьнууд — «Одон», «Талада ябаһан хоёр хүн» хүнэй сэдьхэл үнэншүүлмээр бэшэгдэнхэй. Нэгэ хүндэ шүтэлгын хатуу үедэ, совет арадай немецкэ фашистнуудтай тэмсэхэ сагта олон номуудай хуби заяан түргэнөөр шиидхэгдэдэг һэн, тиимэһээ хүнгэхэн шанартай номууд уншагшадта түргэн мартагдадаг байгаа бшуу.

«Одон», «Талада ябаһан хоёр хүн», мүн бэшэшье номуудынь литературын гансал уран һайханай зохёолнууд бэшэ, харин эпохын үнэн түүхын нэгэ документ болоно ха юм.

Казакевичэй зохёолнууд уран зохёолшын өөрынгөө сагай епохо амисхаалые харуулжа шадаһанай гэршэ боложо үгэнэ. Нэгэ хүндэ шүтэлгын шэрүүн үедэшье манай совет уран зохёолшод өөрынгөө арадаи уншамаар, һонирхомоор, өөрынгөө үетэнэй, мүн ерээдүйн хүнүүдэйшье үндэрөөр сэгнэмээр зохёолнуудые бэшэдэг байгаа гэжэ Казакевичэй номууд гэршэлжэ үгэнэ.

һүүлэй жэлнүүдтэ Эммануил Казакевич агуехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй образые хурса тодоор харуулхын түлөө ехэ оролдоо. Нэгэ хэды үедэ уран зохёолшо марксистско-ленинскэ суртаалые шудалдаг семинарай ударидагша байһан, Ленинэй соратнигуудаар болон нүхэдүүдээр уулзаһан байна. Бүхы энэнь вождь Ленинэй образые гаргахадань тон ехээр туһалаа.

Казакевич «Сэнхир дэбтэр» гэжэ ном бэшээ һэн. Энэ ном манай литературын ажабайдалда тон ехэ удха шанартай үйлэ зүйл болоо һэн. «Сэнхир дэбтэр» — тунгалаг арюухан, уран һайхан, гүнзэгы философско удхатай повесть. Тэрэ түрүүшын мүрнүүдһээ эхилээд, хүнэй һанаан сэдьхэлһээ гарашагүй, ульһатай поэзеэр нэбтэрэнхэй.

Владимир Ильич Ленинэй Октябриин революциин урда тээ саг зуурын засагаархидай мүрдэгшэдһээ хоргодожо, Разлив дээрэ байһан үеые, тэрэнэй ажаябуулгые уран зохёолшо харуулжа шадаа. Ажабайдалай энээхэн богонихон хэһэг соо Казакевич угаа шадамараар Агууехэ революциин дүтэлжэ байһан амисхаалые, ород арадай һанаан сэдьхэлэй долгиие оруулжа шадаа.

Сэнхир дэбтэр—ерээдүйн агуу ажабайдалай һүлдэ. Маркс, Энгельсын гүрэн засаг тухай хэлэһэн үгэнүүдые В. И. Ленин энэ дэбтэр соо бэшэдэг байгаа. Пролетарска гүрэн засаг ба революци тухай бэшэгдэхэ хүдэлмэриин, Россин социалис байгуулалтын программын үндэһэн боложо үгэһэн энэ дэбтэр сэгнэшагүй үнэтэй. Ленин революциин дүтэлжэ байһые мэдэржэ, ерээдүйн агууехэ хэрэг тухай эндэ бодожо эхилээ.

Разлив дээрэһээ Ленин партиин нэгэ ажаябуулагша Зиновьевтой арсалдаа ябуулна. Зиновьев арад олон зониие мэдэрдэггүй байгаа. Ленин Зиновьевой буруу үзэлые хайра гамгүйгөөр шүүмжэлнэ, революциин үнэн сэхэ хэрэгтэ хэлбэришэгүйгөөр этигэдэг байһанаа харуулна.

Владимир Ильич Ленинэй агууехэ гуманист байһые, арадай хэрэгтэ ами наһаяа зорюулжа ябаһые Казакевич хурса тодоор бэшэжэ шадаа.

Мүнөө «Сэнхир дэбтэр» Ленинэй шанда зууршалагдаба. Энэ номдол адли, Ленинэй үнэн хэрэгээр, сурталаар нэбтэрһэн, хүнэй зүрхэ сэдьхэл дайрама зохёол олохонь бэрхэтэй. Энэ ном хадаа Казакевичэй түрүүшын алхам һэн: тэрэ Ленин тухай үшөө ном бэшэхэ түсэбтэй байгаа, тиибэшье, хүндөөр хүрэһэн үбшэн энэ хүсэлыень буруу һүргөө ха юм.

Эммануил Казакевичые манай уншагшад мартахагүй. Тэрэнэй зохёолнууд манай үе саг тухай үнэн сэхээр хөөрэһэн үгүүлэл боложо, литературымнай алтан жасада орохол.

Лев Никулин,
уран зохёолшо.
(АПН).

АДУУНИИНЬ АТАР ТАРГАН

Аглаг тайга, орьёл үндэр ууланууд үбэлэйнгөө бүхэ нойрһоо үшөөл һэреэдүй, гүнзэгы хүр саһаар хушагданхай. Тиигэбэшье, үбэр наруули, майла газарта үдэрынь игаажа, саһан хайлаад, ээрэг таараг боложо эхилээ.

Эгээл тиимэ ереэн соохор болоһон хада майлын үбэрөөр һүрэг адуун түрүүшын шолбы хагда эдижэ, атарлан бэлшэнэ. Энэмнай аяар холын Аха нютагай «Улаан Аха» колхозой һүрэг адуун гээшэ.

— Эдэ 250 гаран адуугаа бүхэли үбэлдөө Табин Зурта гэжэ газарай үбдэг тулама саһан дорохи хагданда адуулжа, хүсэ шадалаар яһала бараг ондо оруулжа байнабди,—гэжэ эндэхи адуушан Дандин-Жаб Махалеевич Ошоров хөөрэнэ.

Нүхэр Ошоров Халзан Раднаевич Мунконовтой хоюулан нёдондо зуун гүүн бүриһөө 55 унага абажа түлжүүлһэн юм. Харин байгша ондо бүхы адуун һүрэгөө тобир тарган байлгаад, гүүдээ хаһа сагтань зүбөөр ороондо оруулжа, зуун гүүн бүриһөө 75 унага эрхэбэшэ абаха гэһэн зорилго табяа.

— Манай эндэ адуун һүрэгөө улам олошоруулжа, тэдэнээ үбэл зунгүй оролдосотойгоор адуулаад, хямда сэнтэй мяха элбэг ехээр абаха арга боломжо бии. Энэ һалбарида анхарал һайса табиха шухала,—гэжэ адуушад хэлэнэ.

Эдэ хоёр үнэн сэхэ, шударгы габшагай адуушад үбэлэй дошхон хүйтэн, һалхи шуурган, саһа бордоһон соогуур, зунай халуун, һоно батагаанандашье эрэлхэг зоригтойгоор үдэр һүнигүй ябана. Адуугаа ходо тобир тарган байлгаха, шоно арьяатанда барюулхагүй, элдэб аюул гэмтэлдэ оруулхагүйн түлөө эрид тэмсэнэ. Адуушадай иимэ баатарлиг ажалые магтан, хүндэлэнгүй аргагүйл.

Ш. Бамбалаев.

Монополистнуудай нэгэдэл

(Үйлэдбэриие капиталис ёһоор эмхидхэлгын үрэ)

Урган һалбаржа байһан социализм хадаа үмхирэн һалажа байһан капитализмда орходоо арсалтагүй булюу гэжэ түүхэ харуулаа. КПСС-эй ЦК-тай ноябриин Пленум дээрэ хэһэн элидхэл соогоо Н. С. Хрущев энээниие дахин тэмдэглэбэ. **«Дэлхэйн хүгжэлтэдэ хоёр шэглэл элеэр харагдаба,**—гэжэ Никита Сергеевич хэлээ.—**Нэгэдэхи шэглэлынь, социалис оронуудай национальна ажахынуудай бүри ехээр бэе бэедээ дүтэлэлгэ, тэдэнэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые интернациональна болгохо түрүү ябадал болоно. Хоёрдохи шэглэлынь — капиталис «интеграци» мүн. Энэ хадаа дэлхэйн социализмын улам ургажа байгаа системэдэ эсэргүү тэмсэлдэ элдэб оронуудай монополис капиталай хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхэ зорилготой. Теэд монополинуудай нэгэдэхын түлөө тэмсэл империалистнуудай хоорондын зүрилдөөе, хабирсалдаае, арсалдаануудые заатагүй эрид шангадуулна».**

Монополиин хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнэй номнолшод эдэ зүрилдөөнүүдыень нюуха, капитализмые сагааруулха гэжэ ехээр оролдоно. Жэшээнь, Зүүн Европын оронуудай нэгэдэлгэдэ баруунай союз эсэргүүгээр табигдана гэжэ буржуазна экономист Ферстер бэшэнэ.

Үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулха гээшэ общество дотор ажалые хубаарилгын формо болоно гэжэ мэдээжэ. Тиихэдэ ямар нэгэн продуктые гү, али тэрэнэй хубииешье үйлэдбэрилгэ промышленностиин тусхай һалбари болгодог. Капитализмын хүгжэжэ байха үедэ түрүүн зарим оронуудта үйлэдбэри тусхай мэргэжэлдэ оруулагдана.

Үйлэдбэрилгынгөө хүсэнүүдэй хүгжэхэдэ буржуазна гүрэнүүд элдэб продукци гаргадаг мэргэжэлтэй болоһон байгаа. Иимэ продукци доторой, мүн гадаадын дэлгүүртэ худалдагдаха зэргэтэй. Тиимэһээ тусхай мэргэжэлдэ оролго национальна хилэ алад гаража, уласхоорондын шэнжэтэй болоһон байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай болохын урда тээ капиталис оронууд нэгэ талаһаа түүхэй эд болон эдеэ хоол гаргаха, нүгөө талаһаа промышленна продукци үйлэдбэрилхэ мэргэжэлтэй байгаа. Дайнай һүүлээр мэргэжэлдэ оролго нарижуулагдаа. Ажалай уласхоорондын хубаарилга бүри гүнзэгырүүлэгдэжэ, бүхэли юумэнүүд, тэдэнэй элдэб хубинууд болон бусад промышленна эд хэрэгсэлнүүдһээ гадна, мүн машина, станок, аппарат, элдэб прибор гэхэ мэтэ гадаадын оронуудта бүри олоор абаашажа худалдагдадаг болонхой. Жэшээнь, дайнай урда тээ иимэ машина, хэрэгсэлнүүд США-гай ондоо орондо худалдадаг юумын 19 процент болодог һаа, мүнөө 35 гаран процент хүрэбэ.

Капитализм шангаар үрдилдэдэг дээрэһээ өөрынгөө үйлэдбэри хүгжөөдэг гэжэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ Н. С. Хрущев тэмдэглээ. Иимэ байдалда продукцыя өөрынь үнэ багатайгаар бүтээдэг предприятинууд эхэнхидээ илажа гарадаг. Харин тиихын тула продукци ехээр гаргаха, ехэ хэмжээнэй үйлэдбэри эмхидхэхэ хэрэгтэй. Гаргаһан продукци худалдахын тула гадаадын дэлгүүр шухала болодог. Өөрынь үнэ хямдаруулха эрмэлзэлгэ ажалай хубаарилга хэхыень, үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулхыень капиталистнуудые баадхана. Тиимэһээ үйлэдбэри ашаг олзотой байха зэргэтэй, үгы һаа һандаран һалаха.

Гэхэ зуура, үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болгохо гээшэ түрүү һайн хэрэг мүн. Ажал болон томо үйлэдбэриин ехээр хубаагдаһан байбал, гарташань, мүн продукциин өөрынь үнэ бага байдаг. Гэбэшье, үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болгохо гээшэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэтэй холбоотой байхаһаа гадна, мүн үйлэдбэриин харилсаануудтай нягта холбоотой. Үмсын зөөритэй байхада тусхай мэргэжэл эмхигүй, зүрилдөөтэй, муухай шэнжэтэй байдаг.

Империализмын үедэ үсөөхэн тоото, промышленна талаараа хүгжэнги империалис гүрэнүүд тусхай мэргэжэлдэ оролгые өөһэдтөө ашатай туһатайгаар хэрэглэнэ. Тиихэдэ зарим капиталис оронууд ажалай уласхоорондын хубаарилгада өөһэдтөө баршахаатайгаар оролсожо урда мэтэ шаданагүй. Империализм индустриальна оронуудта, мүн тэдэниие түүхэй эдээр хангадаг оронуудта бүхы дэлхэйе хубаагаа.

Колонинууд болон дулдыданги оронуудые монополистнууд хүдөө ажахын түүхэй эд абадаг мэргэжэлтэй болгоһон байна. Иимэ тааруугүй, нэгэ талын мэргэжэлтэй байһан аад, сүлөөрһэн залуу оронуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүд ехээр хүгжөөгүй байха юм. һүлээр хүгжэһэн оронуудта бүхы капиталис оронуудай хүн зоной гурбанай хоёр хубиин һуудагшье һаа, металл болбосоруулдаг промышленностиин продукциин 25-най нэгэ хуби тэдэ оронуудта бүтээгдэнэ.

Мүнгэ зөөриин дутамаг дээрэһээ залуу гүрэнүүд промышленна шухала түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абаха аргагүйдэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, дайнай һүүлээр түүхэй эдэй болон промышленна хэрэгсэлнүүдэй сэнгүүд ехэ алгасатай болонхой. 1950 онойхитой сасуулхада ямар нэгэн түүхэй эдэй сэн 1960 ондо промышленностиин продукциһаа 20—25 процентээр бага болоо. Тиимэһээ дэлхэйн капиталис ёһоной худалдаа наймаанда хүгжэлтэ багатай оронуудай хубита доошолоо. 1950 онһоо 1960 он хүрэтэр тус хубитань 31,7 процентһээ 25,6 хүрэтэр унаа. Энэнь тус оронуудай индустритай болоходо һаад ушаруулна.

Зүүн Европын арадай демократиин оронууд дайнай һүүлээр олон янзын жэжэ божо юумэ гаргадаг промышленностьтай байһан юм. Энэнь капитализмын үлэгдэл болоно. Иимэ промышленность олон һалбаритай байбашье, ашаг олзо багаар оруулдаг һэн. Эдэ оронууд сүлөөлэгдэхэһөө урид хариин монополинуудай мэдэлдэ байжа, томо үйлэдбэри байтуулха аргатүйдэн, элдэб янзын жэжэ продукци бүтээдэг байгаа. Гансахан социализмын үедэ арадай демократиин гүрэнүүд экономикоёо хүгжөөхэ аргатай болоо. Мүнөө тэдэ ажалай хубаарилгада, тусхай мэргэжэлтэй болохо хэрэгтэ тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадалсана.

Капитализмын үлэһэн багахан оронуудай промышленность мүнөөшье элдэб олон һалбаритайгаар хүгжэнэ. Эндэ хариин оронуудта худалдаха продукци гаргадаг томо үйлэдбэри үгы шахуу юм. Гэхэ зуура, олзо багатай продукци ехээр гаргагдана. Испаниин, Грециин, Турциин, Португалиин промышленность энээндэ сэхэ жэшээнь болоно.

Иимэ хүгжэлтэ тус оронуудай тусхай мэргэжэлдэ оролгодонь һаад ушаруулна. 1938 ондо капиталис оронуудай ондоо тээшэнь худалдадаг эд бараанай 3,1 процентые эдэ оронуудай эзэлдэг байгаа һаань, тэрэнь 1958 ондо 2,2 процент болоһон байна. Жэшээнь, Греци дэлхэйн дэлгүүртэ гаргагдадаг зүйлнүүдэй миин 6 процентые, Турци нэгэ процентые мүнөө гаргана.

Энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, эдэ оронууд томо империалис оронуудһаа, жэшээнь, США-һаа дулдыданги байдаг. Эзэрхэг бүлэглэлдэ хабаададаг Греци, Турци, бусад капиталис оронууд өөһэдынгөө промышленна үйлэдбэри хүгжөөхын орондо, национальна олзо доходойнгоо ехэнхи хубиие Холбоото Штадуудай үгэһэн сэрэгэй материалнууд болон зэбсэгэй түлөөһэндэ гаргана.

Европын багахан буржуазна оронууд мүн хүндэ хүшэр байдалда оронхой. Эдэ оронууд капиталис ёһоной ажалай хубаарилгада ехээр хабаадана. Швеци, Бельги, Голланди гэхэ мэтэ гүрэнүүд национальна продукциингаа 40—70 процентые гадаадын оронуудта абаашажа худалдана. Жэшээнь, Швеци бүхы дээрээ абадаг түмэрэй рудагай 90 процентые, целлюлозой 80 процентые, шарикоподшипнигуудай 70 процентые гадаадын оронуудта гаргана. США-гай, Баруун Европын капиталис оронуудай үйлэдбэриин ямар нэгэн урагшагүй ябадалда орон сасуунь. Швециин гадаадын оронуудта гаргадаг эд хэрэгсэл бүтээдэг промышленностиин һалбаринуудта муугаар нүлөөлдэг.

Мүнөө Франци, ФРГ, Итали, Бельги, Голланди болон Люксембургын нэгэдэһэн «Юрэнхы дэлгүүр» тухай һайрхуу шууяан Баруун Европодо ехээр болоно. Тус дэлгүүрэй хүтэлбэрилэгшэд энээнээ тэнгэри туласа магтадаг юм. Тус дэлгүүртэ оробол, бага оронууд өөһэдынгөө заншалта продукци ямаршье һаадгүй худалдажа шадаха гэжэ тэдэнэр хэлэдэг.

Гэбэшье, «Юрэнхы дэлгүүрэй» табан жэлэй дүн олон юумэ харуулаа. Экономическа талаараа хүсэтэй оронууд энэ дэлгүүрые өөртөө ашатайгаар хэрэглэжэ, бага оронуудые мэдэлдээ абана. Жэшээнь, гадаадын оронуудта Голландиин худалдадаг, худалдан абадаг эд бараан Баруун Германиин дэлгүүрһээ 25 процент шахуугаар дулдыдана, харин 1957 ондо 18 процентээр дулдыдадаг байһан юм.

«Юрэнхы дэлгүүр» тэрээндэ ородог оронуудай промышленна предприятинуудые һандаралда хүргэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ дэлгүүрэй бүхы политикань имагтал тусхай мэргэжэлтэй заводууд болон фабрикануудые хүгжөөлгэдэ зорюулагданхай. Тиимэ заводууд болон фабрикануудые имагтал хүсэ ехэтэ концернүүд болон трестнүүд байгуулжа шадаха бшуу. Харин бага, дундуур предприятинууд «Юрэнхы дэлгүүртэ» һууряа олохогүй гэжэ Баруун Германиин «Ди вельт» гэжэ буржуазна газетэ бэшэһэн юм.

Тиимэ болохолоороо, ямар нэгэн капиталис ороной үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болгожо томодхохо ябадал хадаа ондоо нэгэ ороной олзо багатай үйлэдбэридэ сохилто хэнэ гээшэ. Иигэжэ ажалаа хубаахада томо империалис гүрэнүүдэй монополис нэгэдэлнүүдтэ аша туһатай байна.

Капиталис ёһоор ажал хубаарилга илангаяа ажалшадта тодхортой юм. Олзо багатай предприятинуудай үгырхэдэ хүдэлмэришэд олоороо ажалһаа хаюулна. Хүдөө ажахын үйлэдбэри «Европын интеграциин» оронуудта тусхай мэргэжэлтэй болгоходо, томодхогдоходо, «Ниитын юрэнхы дэлгүүрэй» комиссиин вице-президент Мансхолтын мэдээгээр, ойрын сагта найма миллион таряашадай ажахы үгырөн хосорхо болоно.

Үйлэдбэриин тусхай мэргэжэлтэй болоһоной аша үрые монополистнуудай үбэршэлхэдэ хүнэй хэрэглэхэ зүйлнүүдэй сэн доошоо орохо бэшэ, харин дээшэлхэ ёһотой. Нээрээшье, һүүлэй арбан жэлэй туршада капиталай оронуудта эд хэрэгсэлнүүдэй сэн 30 процентээр дээшэлээ.

Имагтал социализмын үедэ ажал хубаарилга, тусхай мэргэжэлдэ оролго ажахын дутуу дундануудые зайсуулха зэбсэг, экономическа талаар эрид ехээр хүгжэхэ үндэһэ һуури болоно. Энээниие арадай демократиин оронуудай жэшээ дээрэһээ элеэр хаража ... туһаламжаар, со... оронуудтай нягта ... жэжэ, эдэ оронуу... экономико, тэрэ ... дустри байгуулаа ... жэлэй туршада, 1... он хүрэтэр Эконо... туһалалсалгын ... абаашажа худа... болон түхеэрэлгэ... Болгариин хуби ... мыниин — гурба ... шын — хоёрһоо ...

КПСС-эй ЦК-гай ... нумэй тэмдэглэһэ... лис системэ дэл... риальна түб тү... хай. Дэлхэйн үй... хуби мүнөө 37 пр... гаа. Социализмы... нөөр харилсан ... иимэ байна.

Дэлхэй...
уласхоорондын...

Редакторай ...

ХИЛЫН СААНАҺ...

Кубын гадаадын хэрэгүүдэй министр ООН-ой Генеральна секретарьта бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 6. (ТАСС). Кубын гадаадын хэрэгүүдэй министр Рауль Роа мартын 4-дэ Карибска далай шадарай байдал тушаа ООН-ой Генеральна секретарь У Танда бэшэг эльгээбэ.

Бүхы дэлхэйдэ термоядерна дайнай аюул тохёолдуулжа болохоор ааша гарган, Кубада эсэргүү добтолго бэлэдхэхын тулада США-гай правительствын мүнөө үедэ абажа байһан хэмжээнүүдые, дэлхэйн болон уласхоорондын аюулгүйн аша туһын түлөө элирүүлхэ гээшэ өөрымнай уялга гээшэ гэжэ Кубын революционно правительство тоолоно. Кубын бэеэ даанги байдалые хүндэлхэгүй ябадал, манай агаар дайдаар самолёдуудайнь ниицэлгэ болон уһан далай дээгүүрнэй суднануудай ходо орожо ерэдэг ушар, Карибска далайн бүхы районуудаар шпионуудай ба бузар дээрмэшэдэй бүлэгүүдые байгуулга, шпионуудые болон диверсантнуудые ходо манай орондо асаржа хаялга, баһа дахин шахардуу шанга байдал тохёолдуулха зорилготойгоор элдэб муухай тухиралганууд хадаа бүхы гүрэнүүдэй — ООН-ой гэшүүдэй анхарал хандуулха ёһотой.

Энэ мэдүүлгые баталһан олон тоото баримтанууд тэрэ бэшэг соонь бии байна. Холбоото Штадуудай правительство хадаа Кубада эсэргүү политика ябуулхадаа Кубые газаашалан амяарлаха зорилготойгоор Америкын гүрэнүүдэй организациие өөрынгөө зэбсэг болгон хэрэглэнэ гэжэ Кубын гадаадын хэрэгүүдэй министр тэмдэглэнэ.

«Рио-де-Жанейр — договорые» хэрэглэжэ, хамтын добтолго хэхэ гэһэн түсэб США табижа байна. (1947 ондо Америкэ түбиин оронуудай баталһан «Баруун түбиие хамгаалга тухай договор» гэдэг тухай дээрэ хэлэгдэнэ).

Кубада добтолжо ороод, социалис байгуулгые үгы хэхэ гэһэн сэхэ уряа хаядаг США-гай конгрессэй гэшүүдэй олон тоото мэдүүлгэнүүд тэрэ бэшэг соо бии.

Холбоото Штадуудай империалис правительство булимтаралга хэдэг политикаяа орхёогүй байна гэжэ бэшэг соо тэмдэглэнэ. Тиимэһээ элдэб хорото ааша, урбалта, хорото хэлсээн, хүсэрхэлгэ гэхэ мэтын юумэнүүдые ходо гаргажа байдаг.

Наци бүхэнэй бүрин эрхые хүндэлжэ, уласхоорондын ёһо гурим сахижа, правительствануудай өөһэд хоорондоо амгалан хэлсээ хэжэ, Карибска далай шадарай шахардуу байдалые шиидхэхэ гээшэ тон зүб гэжэ Кубын революционно правительство тоолоно гээд энэ бэшэгынь дүүрэнэ.

Профсоюзай хани харилсаан

ВАРШАВА, мартын 7. (ТАСС). ГДР-эй, Польшын, Чехословакиин металлистнуудай болон металлургнуудай профсоюзуудай комитедүүдэй хани харилсаа байгуулха янза түхэл тухай хэлсээ хэхэ түбэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн үсэгэлдэр эндэ дүүрэбэ. Польшын делегациин табиһан документ хэлсээнэй үндэһэ һуури болгогдон табигдаба гэжэ ПАП агентство мэдээсэнэ. Эдэ оронуудай профсоюзна организацинууд дүй дүршэлөө андалдалсажа, гүрэнүүд хоорондын экономическа хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ туһалалсажа байха, ажалые хамгаалха талаар харилсан туһалалсаха, социальна, ажабайдалай, культурна болон гэгээрэлэй асуудалаар хамта ажаллаха тухай хамтадаа зүбшэн хэлсэхээр профсоюзууд тогтообо.

Мүнөө үедэ Иракта ходо нэгжүүл, тонуул, хүнүүдые сохилго болон алалга ёһо гурим болонхой. Һаһа үеэрээ империализмда эсэргүү тэмсэл хэжэ байһан, 1958 оной революциин зорилгонуудые бэелүүлхые оролдожо байһан демократическа болон патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү шуһата хюдалган боложо байна. Ороной ниислэл Багдадта демократическа бодолтой хүнүүдые алажа хюдажа байна.

Городой үйлсэнүүдээр танкнууд, броневигүүд болон солдадуудтай автомашинанууд хододоо гүйлгэлдэжэ байдаг болонхой. БААС партиин буу зэбсэгтэй ахашуул үйлсэ гудамжануудые һахижа байдаг. Тэдэнэр хүдэлмэришэдэй байдаг газарнуудта хододоо һүйдхэл хэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урдань Касемэй штаб-байра байһан Багдад городтохи гэрэй һандархайнь харуулагдана.

АФП—ТАСС-ай фото.

Алжирай правительство аграрна реформо хэхэ хүс... на. Тэрьедэн арилһан эзэдэй газар эзэмдэхэ управле... мүнөө байгуулагдажа байна. Нютагай засагаархид ... заһабарнлха хүдэлмэридэ туһална. Таряашадта хэр... дые болон механигуудые эльгээнэ, мүнгэн туһалам... дээрэ: агроном Алжирай таряашадта зүбшоол ү...

Синьхуа—Т...

Н. С. Хрущевой хэлэһэн ... Каирта хэблэн гарга...

КАИР, мартын 7. (ТАСС). Москвагай Калининска һунгуулиин округой һунгагшадай суглаан дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. ... үгые «Аль-Ахрам» ... гээ хоёр хуудаһа... гаргаба.

А. Громыко Данида ерэ...

КОПЕНГАГЕН, мартын 7. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Громыко Норвегидэ ошоһонойнгоо һүүлээр үсэгэлдэр үдэшэлэн ... тельствын уряалаа... эндэ ерэбэ.

Англиин эхэнэрнүүд найрамдал хүсэнэ

ЛОНДОН, мартын 7. ТАСС-ай корреспондент П. Григори иигэжэ мэдээсэнэ:

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэрэй, Мартын 8-най урда тээ «Эхэнэрнүүдэй эмхи» гэһэн түрүү организациин секретарь Джудит Кук гэгшэ ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ мэдүүлбэ: Уласхоорондын һайндэртэй дашарамдуулан, совет эхэнэрнүүдтэ баяр хүргэхэ хүсэлэнтэйб. Ядерна туршалгануудые хорихын түлөө, буу зэбсэг хуряахын болон мүнөө үедэ буу зэбсэг бэлэдхэлдэ гаргашалагдадаг угаа ехэ мүнгэнэй гаргашые болюулхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэ... тэрэ хэлэнэ.

Гринвич городой ... Пегги Миддлтон гэ... уласхоорондын һа... рамдуулан, Советск... бүхы дэлхэйн эх... һайханиие хүсэһэн ... лыт гэжэ гуйһан ... эхэнэрнүүд термо... люулхын тулада ... лаа элсүүлжэ бай... бэ. Эб найрамдал... хадаа эхэнэрнүүдэ... бүүдэй амгалан ба... рилготой гэжэ г-жа ... лэбэ.

СКЮ-гэй ЦК-гай эмхидхэ... политическэ секретариадай ...

БЕЛГРАД, мартын 7. (ТАСС). «Коммунист» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, февралиин 27-до А. Ранковичын хүтэлбэри доро СКЮ-гэй ЦК-гай секретариадай эмхидхэлэй-политическэ заседани болобо. Тус заседани дээрэ культурын талаар зарим асуудалнууд, К. Марксын болон Ф. Энгельсын зохё... бэлэдхэл тухай, ... союзай районуудай ... ябуулгатай холбоо... гол мүрэнүүдэй ф... нуудай союзай эм... нансын, бусад ас... сэһэн байна.

Республикын сэрэгүүд Хариб город...

ЛОНДОН, мартын 7. (ТАСС). Йеменэй Республикын болон ОАР-ай сэрэгүүд ямаршье эсэргүүсэлтэтэй ушарангүйгөөр үни удаан саг соо хүлһэнэй сэрэгүү... Хариб городые эз...

Городой хүн зо... рэгүүдэй городто ... һайнаар угтаба.

Эхэнэрнүүдэй хүшэр хүндэ а...

НЬЮ-ЙОРК, мартын 7. (ТАСС). ООН-ой гэшүүд болохо оронуудай хүүлита органуудай табиһан элдэб оронуудай эхэнэрнүүдэй байдал тушаа зарим тэды ... гэдэмэл Нацинү... тунхаглаһан байна...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ле... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ре... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жи... —24-74, сельского хозяйства—47-59, советск... и культуры, литературы и искусства—34-05, ... транспорта, информации—35-14, писем и раб... отдел переводов и корректорская—35-95, бу... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Мини... Бурятской АССР.

Н00369.